

Ghid realizat în cadrul proiectului
“Implicarea Asociației SOCIAL ALERT în creșterea
capacității a 10 ONG-uri și parteneri sociali în domeniul
dezvoltării antreprenoriale a familiilor tinere, prin
implicarea inovativă a acestora în formularea și
dezvoltarea locală la nivelul Orașului Țândărei din Județul
Ialomița”, Cod Proiect 151511

GHID DE BUNE PRACTICI PENTRU TÂNĂRA FAMILIE ANTREPRENOARE ÎN CONTEXTUL EUROPEAN DIN PERIOADA 2021-2027

Proiect cofinanțat din Fondul Social European
Program Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Beneficiarul Proiectului ASOCIAȚIA SOCIAL ALERT

GHID DE BUNE PRACTICI PENTRU TÂNĂRA FAMILIE ANTREPRENOARE ÎN CONTEXTUL EUROPEAN DIN PERIOADA 2021-2027

realizat în cadrul proiectului:

“Implicarea Asociației SOCIAL ALERT în creșterea capacității a 10 ONG-uri și parteneri sociali în domeniul dezvoltării antreprenoriale a familiilor tinere, prin implicarea inovativă a acestora în formularea și dezvoltarea locală la nivelul Orașului Țândărei din Județul Ialomița”

Cod proiect: 151511

Cod apel: POCA/659/2/1 Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP

Axa prioritară: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Operațiunea: Introducerea de sisteme și standarde comune în administrația publică locală ce optimizează procesele orientate către beneficiari în concordanță cu SCAP

Program Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

CUPRINS

1.	Importanța stimulării spiritului de inovație și antreprenorial în rândul tinerilor	8
1.1.	Definiții și concepte ale inovației	8
1.2.	Semnificația conceptelor de antreprenoriat și antreprenor	12
1.3.	Spiritul și competențele antreprenoriale ..	14
1.4.	Educația și formarea antreprenorială	18
1.5.	Rolul antreprenoriatului în dezvoltarea tinerilor	21
1.6.	Calitățile unui tânăr antreprenor	23
1.7.	Care sunt și care nu sunt trăsăturile unui tânăr antreprenor de succes ?	26
1.8.	Sfaturi practice pentru tinerii și tinerele familii de antreprenori care doresc să lanseze o afacere proprie	29
1.9.	Primii pași spre o afacere reușită!	34
1.10.	Cum alegi cea mai viabilă idee de afacere?	37
2.	Modalitățile de adaptare a start-up-urilor locale la schimbările mediului economic în condiții de recesiune economică	41
3.	Importanța digitalizării în contextul relansării economice și consolidarea unei dezvoltări durabile pe termen lung	46
3.1.	Digitalizarea la nivel european	46
3.2.	Digitalizarea la nivel național	49
3.3.	Dezvoltarea durabilă pe termen lung	55
4.	Utilizarea fondurilor structurale și naționale în contextul politicii locale privind antreprenoriatul	58
4.1.	Fonduri structurale și investiții europene ..	58
4.2.	Fonduri naționale pentru antreprenori și tinerele familii antreprenoare	64

5.	Identificarea oportunităților de afaceri pe plan local și importanța strategiei de dezvoltare locală în atragerea de investiții pe plan local	71
5.1.	Identificarea oportunităților de afaceri pe plan local	71
5.2.	Importanța Strategiei de dezvoltare locală în atragerea de investiții pe plan local	80
6.	Surse de finanțare din fonduri europene în perioada 2021-2027 pentru tinerele familii de antreprenori	82
7.	Dezvoltare durabilă - importanța protecției mediului și dezvoltării durabile, problemele de mediu și tema schimbărilor climatice	86
7.1.	Dezvoltarea durabilă la nivelul UE	86
7.2.	Dezvoltarea durabilă în România	88
7.3.	Dezvoltare durabilă - importanța “protecției mediului”	90
7.4.	Adaptarea la efectele schimbărilor climatice	91
8.	Egalitatea de șanse, nediscriminarea și egalitatea de gen	92
8.1.	Promovarea egalității de șanse între femei și bărbați	92
8.2.	Egalitatea de gen	94
8.3.	Nediscriminarea	95
9.	Bibliografie	97

Listă figuri

Figura nr.1 - Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2022 în țările UE	50
Figura nr.2 - Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2022 pentru România	50
Figura nr.3 - Selecție programe ale Cadrului Financiar Multianual 2021-2027	60
Figura nr.4 - PROGRAME FINANȚATE PRIN BUGET 2023	67
Figura nr.5 - Obiectivele de dezvoltare durabilă la nivelul UE	86
Figura nr.6 - Obiectivele pentru Dezvoltarea Durabilă ale României	89

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Introducere

Scopul „GHIDULUI DE BUNE PRACTICI PENTRU TÂNĂRA FAMILIE ANTREPRENOARE ÎN CONTEXTUL EUROPEAN DIN PERIOADA 2021-2027” este acela de a oferi motivația și informații de bază, necesare oricărei tinere familii antreprenoare debutante sau cu oarecare experiență în antreprenoriat.

Cu toții cunoaștem că orice afacere este diferită în felul ei, pornind de la domeniul în care aceasta își va desfășura activitatea, resursele necesare funcționării acesteia, contextul local specific, până la așteptările antreprenorilor, abilitățile acestora și energia investită în proiectul personal ce îl reprezintă afacerea pe care aceștia și-o deschid.

Antreprenoriatul reprezintă o oportunitate pentru micii producători locali și poate contribui decisiv la un mediu de afaceri solid, bazat pe valorificarea resurselor locale. Totuși, este nevoie de creșterea accesului antreprenorilor locali la resurse de informare și educare privind modalitățile de gestionare a afacerilor, relația cu clienții / furnizorii, oportunitățile de finanțare disponibile și gestionarea proiectelor, etc., pentru a trece la nivelul următor de complexitate în relație cu dezvoltarea afacerilor locale.

Structurile de sprijin pentru afaceri dedicate acestora, dar și servicii specializate și accesibile antreprenorilor indiferent de domeniu sunt vitale pentru un mediu de afaceri durabil și productiv. Asigurarea infrastructurii de sprijin pentru afaceri conform portofoliului de proiecte reprezintă un semnal important privind deschiderea administrațiilor locale și județene cu privire la atragerea de investiții, respectiv la susținerea antreprenorilor.

Acest *Ghid de bune practici* își propune să prezinte informații utile pentru tinerii și tinerele familii de antreprenori sau să-i îndrume pe cei aflați la început de drum.

Îndrumarea constă în sprijinirea tinerilor și a tinerele familii antreprenoare în a-și însuși informații practice, sintetizate pe următoarele capitole:

1. Importanța stimulării spiritului de inovație și antreprenorial în rândul tinerilor;
2. Modalitățile de adaptare a start-up-urilor locale la schimbările mediului economic în condiții de recesiune economică;
3. Importanța digitalizării în contextul relansării economice și consolidarea unei dezvoltări durabile pe termen lung;
4. Utilizarea fondurilor structurale și naționale în contextul politicii locale privind antreprenoriatul;
5. Identificarea oportunităților de afaceri pe plan local și importanța strategiei de dezvoltare locală în atragerea de investiții pe plan local;
6. Surse de finanțare din fonduri europene în perioada 2021-2027 pentru tinerele familii de antreprenori.

De asemenea, în cadrul Ghidului se pune accentul și pe următoarele aspecte:

7. Dezvoltare durabilă - importanța protecției mediului și dezvoltării durabile, problemele de mediu și tema schimbărilor climatice;
8. Egalitatea de șanse, nediscriminarea și egalitatea de gen - promovarea egalității de șanse între femei și bărbați, a egalității de șanse pentru toți, fără discriminare în funcție de gen, rasă, origine etnică, religie, handicap, vârstă, orientare sexuală.

1. Importanța stimulării spiritului de inovație și antreprenorial în rândul tinerilor

1.1. Definiții și concepte ale inovației

Inovația a fost definită în multe moduri diferite de către diferiți specialiști, fără să existe o definiție general acceptată. În DEX online¹ se menționează că inovația este: "*1) o noutate, schimbare, prefacere, sau 2) rezolvarea unei probleme de tehnică sau de organizare a muncii cu scopul îmbunătățirii (productivității) muncii, perfecționării tehnice sau raționalizării soluțiilor aplicate*".

Dicționarul Merriam-Webster Online² prezintă o definiție cu sens larg a inovației: "*1) introducerea a ceva nou, sau 2) o idee nouă, o metodă nouă sau un dispozitiv nou*".

Inovarea este un proces (acțiunea de a inova), iar **inovația** este rezultatul unui proces de inovare. Există și opinia că "inovarea" este atât un proces cât și rezultatul acestui proces, adică există o polisemie a termenului.

Inovația este considerată, în general, ca motorul principal al creșterii economice în economia globală de astăzi. Prin introducerea în practică a inovațiilor se pot obține produse cu caracteristici de calitate îmbunătățite, servicii de calitate superioară, procese de producție noi, mai eficiente și mai curate (ecologice), modele îmbunătățite ale sistemului de management al afacerilor, metode moderne de management al forței de muncă etc..

¹ DEX online-Dicționarul explicativ al limbii române

² Merriam-Webster Online

Inovația este indisolubil legată de creativitate. Inovarea și creativitatea sunt procese care se intercondiționează, deoarece găsirea soluției la problemele ce apar într-un proces de inovare necesită creativitate.

Inovația este finalitatea posibilă a unei invenții, punerea în aplicare a acesteia, un proces complex prin care noile idei tehnologice văd lumina grație unei "comercializări" adecvate.

Inovația constă, indiferent de domeniul vizat, în adoptarea de către o firmă a unei/unor schimbări în scopul creșterii eficienței globale, pentru a putea răspunde noilor exigente ale pieței sau pentru a "ataca" noi piețe.

Instrumentul specific al antreprenorilor este **inovația**, ea este mijlocul prin care antreprenorii exploatează schimbarea, ca pe o ocazie pentru diferite afaceri sau servicii.

Sursele inovației, schimbările și simptomele acesteia sunt elemente căutate de către antreprenori.

Inovația reprezintă potențialul de producere a bogăției din mijloace deja existente. Cu alte cuvinte putem defini inovația ca acea aptitudine prin care printr-un mijloc (în sens economic sau social) se găsește o întrebuintare pentru ceva din natura căruia i se conferă valoare de întrebuintare.

Manualul OSLO³ a propus clasificarea inovațiilor în patru categorii:

- 1) inovația de produs;
- 2) inovația de proces;
- 3) inovația de marketing;
- 4) inovația organizațională.

³ OSLO Manual. Guidelines for collecting and interpreting innovation data. 3rd ed. OECD/European Communities, 2005

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

Manualul OSLO , recomandă următoarea definiție conceptuală a inovației:

"O inovație este implementarea unui produs nou sau îmbunătățit semnificativ (un bun sau serviciu), sau a unui proces, a unei metode noi de marketing, sau a unei metode de organizare noi în practica afacerilor, în organizarea locurilor de muncă sau în relațiile externe".

Cerința minimă pentru o inovație este aceea că produsul, procesul, metoda de marketing sau metoda de organizare trebuie să fie **noi** (sau îmbunătățite) **pentru firmă**.

O definiție cuprinzătoare a inovației, care încorporează atât produse (și servicii) cât și procese (în marketing, în sisteme și operaționale) a fost formulată de *G. Pinchot și R. Pellman (1999)*⁴: *"inovația este atât crearea cât și aducerea în utilizare profitabilă a unor noi tehnologii, noi produse, noi servicii, noi idei de marketing, noi sisteme și noi căi de operare"*.

Francis, D. și Bessant, J. (2005)⁵ propun 4 categorii de inovații (cei "4P" ai inovației):

P1, inovația de produs;

P2, inovația de proces;

P3, inovația de poziționare a firmelor sau produselor;

P4, inovația de paradigmă.

Nu există o rețetă secretă pentru a atinge succesul în inovație, însuși termenul fiind foarte permisiv, încât poate varia de la activități simple, precum îmbunătățirea proceselor operaționale, până la activități de cercetare și dezvoltare.

⁴ G. Pinchot, R. Pellman (1999): *Intrapreneuring in Action: A handbook for business innovation*, Berret-Koehler Publishers Inc, San Francisco CA, 1999

⁵ Francis, D., Bessant, J. (2005): *Targeting innovation and implications for capability development*, *Technovation*, 25(3), p.171-183

Inovația reprezintă funcția specifică a inițiativei de afaceri, ea este mijlocul cu ajutorul căruia întreprinzătorul fie crează noi resurse producătoare de avuție, fie le inzestreează pe cele existente cu un potențial sporit de creare a avuției.

Ca și exemple pot fi enumerate următoarele inovații:

Exemplul 1. Secole de-a rândul, pământul roșu (bauxita) a fost considerată o calamitate deși este unul dintre cele mai importante minereuri de aluminiu, fiind minereul din care se extrage peste 95% din producția mondială de aluminiu. Astăzi fără aluminiu nu se poate trăi.

Exemplul 2. Mucegaiul este un alt exemplu care a fost considerat o nenorocire și din care astăzi se produce penicilina, un antibiotic eficient împotriva bacteriilor.

Exemplul 3. Și eșecurile pot fi considerate o sursă de inovare. Un exemplu este firma Ford Motor, care a înregistrat cel mai mare eșec din istoria industriei constructoare de mașini prin crearea modelului Edsel. Acest eșec a stat la baza succesului ulterior a firmei Ford. Inițial, modelul Edsel a fost cel mai atent proiectat din istoria industriei de profil de până atunci. Datorită schimbărilor pe piața automobilelor, acest model nu putea fi vândut, în timp ce alte modele ale firmelor concurente înregistrau venituri foarte mari. Reacția celor de la Ford au fost modelele Mustang și Thundebird, mașinile care au adus compania Ford în poziția de lider pe piață.

Inovația, ca bază a cunoștințelor despre sistemul antreprenorial, examinează zonele de schimbare care oferă ocazii. Oricare ar fi motivația lor individuală (bani, putere, curiozitate, dorința de faimă și recunoaștere), antreprenorii încearcă să creeze valoare și să-și aducă o contribuție. Ei încearcă să creeze un primat al rentabilității economice.

1.2. Semnificația conceptelor de antreprenoriat și antreprenor

Antreprenoriatul poate fi definit în strânsă legătură cu antreprenorul.

Antreprenoriatul este crearea sau extragerea de valoare⁶. Cu această definiție, antreprenoriatul este privit ca o schimbare, în general implicând riscuri dincolo de ceea ce se întâlnește în mod normal la începerea unei afaceri, care poate include alte valori decât cele pur economice.

Antreprenoriatul reprezintă un proces ce constă în identificarea și urmărirea unei oportunități de afaceri, în scopul valorificării acesteia.

Antreprenoriatul se referă la procesul de creare a unei noi valori (materiale sau spirituale) printr-un efort angajat, ținând cont de riscurile implicate. Cuvântul antreprenoriat este derivat din cuvântul francez „*Entrepreneurs*” care înseamnă „*angajament*”.

De-a lungul timpului mai multe instituții naționale și internaționale având ca principală activitate studierea mediului și a comportamentului antreprenorial au definit **antreprenorul** astfel: „*Un antreprenor este o persoană care, pe baza unor clauze și condiții contractuale, se obligă să presteze în favoarea altei persoane și organizații, diverse lucrări (industriale, de construcții, etc.), în schimbul unei recompense dinainte stabilite. De obicei, aceste lucrări sunt părți componente ale unui proiect.*”

⁶ Diochon, Monica; Anderson, Alistair R. (1 martie 2011). „Ambivalence and ambiguity in social enterprise; narratives about values in reconciling purpose and practices”. *International Entrepreneurship and Management Journal*

Conform DEX, expresia „*antreprenor*”⁷ este de proveniență franceză și pune accent pe funcția primară a antreprenorului: „*Antreprenor, -oare, antreprenori, -oare, s.m. și s.f. Persoană care conduce o antrepriză - Din fr. entrepreneur*”.

În sensul modern al economiei de piață, un **antreprenor** este un agent economic care adoptă un comportament activ și novator, care acceptă deliberat riscuri financiare pentru a dezvolta proiecte noi.

În acest sens, un număr semnificativ de societăți acordă o mare atenție și recunoaștere antreprenorilor, în mare parte și datorită aportului pe care îl aduc aceștia la evoluția mediului antreprenorial și a influenței pe care o au asupra indicatorilor macroeconomici.

Joseph Schumpeter (1934), considerat de unii un geniu al economiei secolului XX, spunea: „*În antreprenoriat există o înțelegere pe care o facem în legătură cu un anumit tip de comportament care include: inițiativă, organizarea și reorganizarea mecanismelor socio-economice și acceptarea riscului și a eșecului*”.

Antreprenoriatul este un act de a fi antreprenor, sau „*proprietarul sau managerul unei întreprinderi comerciale care, prin risc și inițiativă, încearcă să obțină profit*”.

Antreprenorii acționează ca manageri și supraveghează lansarea și creșterea unei întreprinderi.

Antreprenoriatul este procesul prin care fie o persoană, fie o echipă identifică o oportunitate de afaceri și dobândește și desfășoară resursele necesare exploatării acesteia. Altfel spus, este *crearea sau extragerea de valoare*⁸.

⁷ DEX online-Dicționarul explicativ al limbii române

⁸ <https://ro.wikipedia.org/wiki/Antreprenoriat>

1.3. Spiritul și competențele antreprenoriale

Spiritul antreprenorial în rândul tinerilor și a tinerelor familii antreprenoare trebuie să fie o parte integrantă importantă din strategia politică de susținere a tinerei generații de astăzi în vederea îndeplinirii obiectivelor UE privind creșterea, ocuparea forței de muncă, educația și incluziunea socială și în vederea reducerii șomajului în rândul tinerilor în Uniunea Europeană.

Ratele șomajului în rândul tinerilor sunt foarte ridicate iar consolidarea fiscală a statelor membre afectate cel mai mult de criză nu ar trebui să se facă în detrimentul locurilor de muncă ocupate de tineri. Ca rezultat al ratei foarte mari a șomajului în rândul tinerilor, aceștia se confruntă cu niveluri sporite de sărăcie și de exclusiune socială, în special tinerii aparținând grupurilor dezavantajate și vulnerabile.

Decalajul dintre educație și formare, pe de o parte, și piața muncii, pe de altă parte, este una dintre cauzele șomajului în rândul tinerilor și al numărului mare de locuri de muncă neocupate, situație care ar trebui remediată și prin înzestrarea tinerilor cu competențele fundamentale, printre care spiritul de inițiativă și antreprenoriat, necesare pentru a participa cu încredere la economia și societatea de azi, bazate pe cunoaștere.

Uniunea Europeană promovează spiritul antreprenoriatul prin intermediul "*Strategiei Europa 2020*" și a inițiativelor sale emblematiche privind „*Noi competențe și locuri de muncă*”, „*O agendă digitală pentru Europa*”, „*O Uniune a inovării*” și „*Tineretul în mișcare*”, precum și prin sprijin specific acordat femeilor antreprenoare și persoanelor dezavantajate și cu handicap, încurajând spiritul de inițiativă și antreprenorial, precum și cunoștințele, competențele și atitudinile asociate

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

care pot să stimuleze competitivitatea și creșterea inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

Antreprenoriatul este un vector important pentru creșterea economică și crearea de locuri de muncă, deoarece duce la crearea de noi firme și locuri de muncă, consolidează competitivitatea, îmbunătățește productivitatea și inovarea, creează prosperitate și ar trebui să fie accesibil în mod egal tuturor.

Antreprenoriatul și, în special, antreprenoriatul social reprezintă factori importanți ai coeziunii sociale și ai sustenabilității, care pot stimula economia, atenuând în același timp starea de sărăcie, excluziunea socială și alte probleme de societate, iar potențialul antreprenorial al femeilor este o sursă insuficient exploatată de creștere economică și creare de locuri de muncă.

Culturile care valorizează și recompensează competențele antreprenoriale și comportamentele antreprenoriale, precum creativitatea, inovarea, inițiativa, asumarea de riscuri în mod calculat, gândirea independentă și identificarea de oportunități, precum și calitățile de lider, creează un mediu favorabil dezvoltării de soluții noi la provocările economice, sociale și de mediu prin integrarea de componente de cunoaștere în educație care reunesc teoria și practica, reducând astfel barierele dintre experiența în domeniul afacerilor și educație, prin urmare, este extrem de important ca aceste competențe personale să fie integrate în sistemul educațional și în viața cotidiană la toate nivelurile.

Întrucât tinerii antreprenori și familiile tinere antreprenoare se confruntă cu numeroase provocări și dificultăți, inclusiv cu lipsa experienței, lipsa competențelor corespunzătoare, precum și cu lipsa accesului la finanțare și la infrastructură,

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

studiile recente sugerează că anumite competențe antreprenoriale pot fi dobândite și că educația antreprenorială, dacă este concepută și implementată corect și este accesibilă tuturor, poate avea un impact foarte pozitiv asupra vieții oamenilor și a capacității lor de inserție profesională.

Spiritul antreprenorial sporește capacitatea de inserție profesională a tinerilor, permițându-le să își dezvolte calități care sunt esențiale pentru a face față provocărilor, atât în viața profesională, cât și în cea personală, și contribuie la evitarea creșterii ratei sărăciei și excluziunii sociale; întrucât facilitarea accesului la mecanismele de microfinanțare poate contribui la atingerea acestor obiective.

Aptitudinile și competențele antreprenoriale, precum și aptitudinile și competențele transversale, intersectoriale și cele proprii anumitor profesii și locuri de muncă ar trebui promovate pentru a crește rata activităților independente în rândul tinerilor și pentru a-i oferi tinerei generații o oportunitate reală de a demara afaceri pe cont propriu, ajutându-se pe ei înșiși, precum și societatea, în general.

Următoarea etapă necesară este precizarea în detaliu a modului în care se poate asigura în continuare punerea în aplicare adecvată a cadrului competențelor-cheie la fiecare nivel de educație pentru dobândirea competențelor antreprenoriale, prin includerea cunoștințelor, aptitudinilor și atitudinilor specifice antreprenoriatului, drept obiectiv educațional al oricărui program specific de învățământ și ucenicie.

Incluziunea socială și lupta împotriva sărăciei se pot realiza cu succes în special prin intermediul antreprenoriatului, care

poate stimula ocuparea forței de muncă, precum și prin dezvoltarea unui spirit întreprinzător, care va reprezenta un avantaj deosebit pentru persoanele dezavantajate.

Punerea în practică cu succes a competențelor antreprenoriale depinde tot mai mult de stăpânirea competențelor IT și ar trebui să se acorde mai multă atenție acestei intercorelări în domeniul educației și formării profesionale. Importanța dobândirii de către toți tinerii a competențelor în domeniul TIC, precum și a unor competențe transversale și antreprenoriale, le permite să exploateze pe deplin potențialul lumii digitale, pentru a-i ajuta să creeze noi forme de dezvoltare, de transmitere și de promovare a spiritului antreprenorial, permițându-le astfel tinerilor să fie mai bine pregătiți pentru a candida la un loc de muncă, pentru a desfășura activități independente, pentru a înțelege mai bine comportamentul și nevoile potențialilor lor angajatori și pentru a contribui la capacitatea lor de inovare.

Competențele antreprenoriale ar trebui dezvoltate și consolidate pe tot parcursul vieții, inclusiv prin intermediul experienței profesionale acumulate la locul de muncă și al învățării non-formale și informale, iar validarea acestor competențe ar trebui îmbunătățită și sprijinită, deoarece contribuie la evoluția carierei tinerilor sau a tinerelor familiei antreprenoare.

În concluzie, spiritul și competențele antreprenoriale pot fi dobândite, învățate și dezvoltate de fiecare persoană în parte, întrucât fiecare tip și nivel de educație corespunde unei ocazii specifice de a dobândi anumite competențe și abilități antreprenoriale, ca parte a dobândirii generale de competențe fundamentale.

1.4. Educația și formarea antreprenorială

Educația și formarea antreprenorială⁹ contribuie la dezvoltarea individuală și, prin urmare, trebuie să fie suficient de vaste pentru a pune bazele dezvoltării și aprofundării cunoștințelor și competențelor pe tot parcursul vieții, precum și ale dobândirii de competențe transversale, și suficient de practice, pentru a le permite tuturor să aibă cariere adevărate și o viață profesională și personală de calitate, întrucât există o legătură directă între îmbinarea armonioasă a acestor două aspecte ale educației și reducerea riscului de șomaj în rândul tinerilor

Educația și formarea au o importanță primordială în ceea ce privește motivarea tinerilor și posibilitățile oferite acestora de a-și iniția propriile proiecte antreprenoriale. Educația, ca bun public, trebuie să fie pe deplin favorabilă incluziunii și integrată, punând accentul în special pe asigurarea accesului egal al studenților care provin din medii socioeconomice diverse.

Tinerii dezavantajați au nevoie de o atenție specială și de sprijin de-a lungul întregii educații, în special prin implicarea părinților și a comunităților locale în procesul educațional precum și prin oferirea de ajutor pentru a demara, gestiona sau dezvolta o afacere.

Tinerii beneficiază de pe urma formării și a educației în domeniul antreprenoriatului, de o experiență antreprenorială practică, care îi ajută să își dezvolte competențele și talentele, permițându-le să dobândească încredere în ei și contribuie la înființarea de noi firme, la creșterea capacității de inserție profesională și la inovare, mai ales că

⁹ Rezoluția Parlamentului European referitoare la promovarea antreprenoriatului în rândul tinerilor prin educație și formare

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

antreprenoriatul este o opțiune mult prea puțin folosită pentru mulți tineri dezavantajați.

Un număr insuficient de persoane tinere își concretizează ideile de a demara o afacere, iar numărul femeilor antreprenoare este disproporționat mai mic în raport cu bărbații antreprenori (în special în cazul femeilor care provin din grupuri sociale vulnerabile și care se confruntă cu o dublă discriminare). Deși femeile antreprenoare au, în medie, un nivel mai înalt de instruire decât bărbații antreprenori, ele sunt adesea active în sectoare mai puțin inovatoare, cu o creștere mai lentă, cu întreprinderi mai mici decât cele ale bărbaților antreprenori, de aceea trebuie promovate activ modalitățile de depășire a factorilor care descurajează în mod special femeile să aleagă calea antreprenoriatului.

Educația și formarea sunt, în principal, competențe naționale, iar România trebuie încă să își dezvolte o politică transversală sau o abordare strategică a educației, a programei de învățământ sau a metodelor de predare privind antreprenoriatul. Nu toți profesorii și directorii instituțiilor de învățământ sunt suficient de bine formați în educația antreprenorială, fie prin dezvoltarea profesională continuă, fie prin formarea lor inițială, ceea ce ar putea avea un efect asupra posibilității de a include în mod corespunzător antreprenoriatul în sistemele de învățământ.

Profesorii ar trebui să fie în măsură să colaboreze cu antreprenorii și să definească, împreună cu aceștia, obiective educaționale adecvate și ar trebui, totodată, să beneficieze de sprijinul și de resursele necesare pentru a pune în aplicare strategii axate pe persoana care învață și pentru a-și adapta metodele pedagogice la nevoile studenților lor vulnerabili.

Activitățile de învățare non-formală și informală completează și îmbogățesc învățarea formală, oferind diferite tipuri de experiențe educaționale, care favorizează emanciparea, și, prin urmare, aceste activități ar trebui să fie recunoscute drept modalități privilegiate de dobândire și de dezvoltare a competențelor antreprenoriale. Învățarea formală și informală pot juca un rol-cheie în dezvoltarea și menținerea competențelor antreprenoriale.

Rolul învățării pe tot parcursul vieții ca măsură-cheie în tranziția către economiile bazate pe cunoaștere, evidențiază importanța „*spiritului de inițiativă și antreprenorial*”, care se numără printre cele opt competențe-cheie pentru învățarea pe tot parcursul vieții menționate în “*Cadru european de referință*”, necesare tuturor cetățenilor pentru împlinirea și dezvoltarea lor personală, participarea activă, incluziunea socială și ocuparea forței de muncă.

La toate nivelurile și în toate tipurile de educație ar trebui asigurată predarea competențelor antreprenoriale practice și ar trebui promovate motivarea, spiritul de inițiativă și disponibilitatea, precum și un simț al responsabilității sociale.

Toate programele de învățământ ar trebui să includă module care să conțină noțiuni de bază în domeniul finanțelor, economiei și mediului de afaceri și că acestea ar trebui însoțite de programe de mentorat, îndrumare și orientare profesională destinate elevilor, inclusiv celor care provin din medii defavorizate, pentru a consolida și facilita înțelegerea de către aceștia a procesului antreprenorial și pentru a le permite să își dezvolte spiritul antreprenorial, rolul educației informale și independente, precum și al activităților de voluntariat, pentru a le insufla tinerilor spiritul și competențele antreprenoriale.

1.5. Rolul antreprenoriatului în dezvoltarea tinerilor

Educația antreprenorială este una din direcțiile moderne și promițătoare de dezvoltare a sistemului educațional în țările europene, inclusiv și în România.

Antreprenoriatul este o parte importantă și integrantă în sistemul economiei de piață modern, fără de care economia țării nu poate exista și se dezvolta.

În economiile avansate antreprenorii nu numai că îndeplinesc o importantă funcție economică, dar și formează baza clasei de mijloc, care este garantul unei stabilități politice și sociale a societății. Acestea sunt principalele motive pentru care dezvoltarea inițiativei private, spiritului antreprenorial reprezintă o prioritate strategică pentru politicile guvernamentale moderne în țările europene.

Politica de susținere a antreprenoriatului presupune o gamă largă de măsuri (formare antreprenorială, consultări privind diferite aspecte ale afacerilor, acces la finanțare, etc.) și se adresează diverselor grupuri de întreprinderi și antreprenori.

Astăzi în țările europene, inclusiv la nivelul UE, educația antreprenorială a tinerilor este mai importantă ca niciodată, fiind sprijinită prin politicile de dezvoltare.

Astfel, la nivelul UE a fost adoptat Planul de Acțiune "Antreprenoriat 2020"¹⁰, care are drept obiectiv principal dezvoltarea și consolidarea potențialului antreprenorial în țările europene, inclusiv în România.

¹⁰ Planul de Acțiune Antreprenoriat 2020. Comunicare a Comisiei către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor

Planul propune trei direcții de intervenție imediată:

1. Educația și formarea antreprenorială pentru a sprijini crearea și dezvoltarea unei afaceri;
2. Consolidarea condițiilor-cadru pentru antreprenori prin eliminarea barierelor structurale existente și sprijinirea acestora în fazele esențiale ale ciclului de viață al întreprinderilor;
3. Dinamizarea culturii spiritului antreprenorial în Europa: cultivarea noii generații de întreprinzători.

Educarea antreprenorială a tinerilor are unele priorități, printre care menționăm:

- prin instruire tinerii dobândesc cunoștințe și abilități, care vor fi utilizate pe viitor în activitatea lor;
- obțin o pregătire fundamentală bună care le permite să se adapteze la schimbări;
- instruirea are rolul de a dezvolta creativitatea și gândirea logică a tinerilor.

Formarea aptitudinilor antreprenoriale extinde oportunitățile pentru tineri, în desfășurarea unei activități independente sau crearea propriei faceri, astfel îmbunătățind bunăstarea lor, autorealizarea și calitatea vieții lor.

Una dintre condițiile pentru creșterea economică locală este dezvoltarea antreprenoriatului. Este deosebit de important să se implice tinerii în afaceri, care adesea nu-și pot găsi locuri de muncă decente în țară, ca urmare rămân șomeri sau sunt nevoiți să plece peste hotare.

Rezultatele activității antreprenoriale sunt în mare parte determinate de disponibilitatea și calitatea educației antreprenoriale.

1.6. Calitățile unui tânăr antreprenor

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

Despre calitățile care impulsionează rezultatele tinerilor antreprenori s-au scris și s-au întreprins numeroase studii. Concluzia comună a acestora a fost că toți tinerii antreprenori de succes prezentau următoarele calități: **controlul interior, capacitatea de planificare, asumarea riscurilor, inovația, folosirea feedback-ului, luarea deciziilor, independența.** Această listă se află într-un proces de îmbunătățire continuă prin adăugarea de noi caracteristici.

În viziunea reprezentanților școlii behavioriste, cea care acordă cea mai mare atenție elementelor ce caracterizează antreprenorii și cu precădere pe tinerii antreprenori, principalele aspecte care le sunt specifice sunt acelea de: **inovatori, lideri, asumatori de riscuri, independenți, creatori, tenaci, energici, originali, optimiști, orientați spre rezultate, flexibili, materialiști.**

Alte *caracteristici* ale tinerilor antreprenori sunt următoarele:

Determinare și perseverență: mai mult decât oricare alt factor, dedicarea totală către succes ca antreprenor poate depăși obstacolele. Determinarea puternică și perseverența pot face un antreprenor să facă față oricăror greutăți pe care alte persoane le-ar considera insurmontabile și chiar pot compensa lipsa de experiență și de îndemnare a personalului angajat.

Dorința de a câștiga: antreprenorii examinează o situație, determină cum își pot mări șansele de câștig și trec mai departe. Ca rezultat riscurile considerate mari de persoanele obișnuite sunt riscuri mari pentru antreprenori.

Căutarea feedback-ului: antreprenorii tineri eficienți sunt adesea descriși ca având capacitatea de a învăța repede și dorința puternică de a ști cât de bine se descurcă și cum își

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

pot îmbunătăți rezultatele. Feedback-ul este important deoarece antreprenorul este dispus să învețe din greseli și din experiențele anterioare.

Rezolvarea problemelor persistente: antreprenorii nu sunt intimidăți de situații dificile. Încrederea în sine și optimismul general îl fac să vadă imposibilul ca pe ceva ce doar necesită mai mult timp pentru a fi rezolvat.

Problemele simple îl plictisesc, antreprenorii sunt extrem de persistenți însă sunt realiști în a aprecia ceea ce pot și ceea ce nu pot să facă și unde au nevoie de ajutor pentru rezolvarea unor probleme dificile, dar de neevitat.

Inițiativă și responsabilitate: tinerii antreprenori au dorința de a fi independenți, caută și preiau inițiativa, se pun în situații în care sunt personal răspunzători pentru succesul sau eșecul întregii operațiuni. Le place să se implice în probleme în care impactul lor personal să poată fi măsurat.

Orientare spre oportunități: un lucru care îi diferențiază clar pe antreprenori este concentrarea spre oportunitate mai mult decât spre resurse, structură sau strategie.

Când se hotărăsc să întreprindă o acțiune o fac într-un mod calculat, încearcă să facă totul pentru a obține cât mai multe șanse de câștig, dar evită să-și asume riscuri ce nu sunt necesare.

Toleranță pentru eșec: antreprenorii folosesc eșecul ca pe o experiență din care pot învăța ceva. Cei mai eficienți antreprenori sunt cei care se așteaptă la dificultăți și nu sunt dezamăgiți, descurajați sau deprimați de un eșec.

Încredere în sine și optimism: deși antreprenorii întâmpină adesea obstacole majore, mai ales cei tineri aflați la început de drum în antreprenariat, încrederea în abilitățile personale

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

îi determină să le depășească și îi face pe ceilalți să-și mențină propriul optimism.

Realizarea de viziuni: tinerii antreprenori știu unde vor să ajungă. Ei au o viziune sau concept despre ceea ce vor să fie firma lor. De exemplu, Steve Jobs de la Apple Computers dorea ca firma sa să producă microcomputere ce pot fi folosite de oricine, de la copiii din școli până la oamenii de afaceri. Nu toți antreprenorii au viziuni predeterminate pentru firmele lor, unii își dezvoltă viziunea în timp, conștientizând ce este firma și ce poate ajunge.

Nivelul mare de energie: fiind tineri, cantitatea mare de munca depusă de antreprenori presupune din partea acestora existența unei energii superioare. Mulți dintre tinerii antreprenori își dozează cantitatea de energie monitorizând cu grijă ce mănâncă, ce beau, fac exerciții fizice și știu când să se retragă pentru relaxare.

Creativitatea și spiritul de inovație: creativitatea a fost privită timp îndelungat ca ceva genetic, cu care te naști și nu o poți dobândi. Una dintre teoriile celebre apărute spre sfârșitul secolului al-XX-lea afirmă că aceasta poate fi învățată.

Independența: frustrarea în fața sistemelor birocratice, împreună cu dorința de a face o „diferență” îi face pe tinerii antreprenori niște persoane foarte independente care doresc să facă lucrurile în felul lor. Totuși antreprenorii tineri nu iau toate deciziile, ci doresc ca autoritatea să le ia pe cele importante.

Lucrul în echipă: dorința de independență și autonomie nu îl oprește pe tânărul antreprenor să dorească lucrul în echipă.

De fapt în timp ce antreprenorul știe clar unde se află firma (sau unde ar dori să se afle) personalul se ocupă de activitățile de „zi cu zi” din firmă.

Abilități manageriale: aceasta nu reprezintă o caracteristică absolut necesară a tinerilor antreprenori însă este important de știut că un antreprenor de succes are nevoie și de acest tip de cunoaștere.

În concluzie, chiar dacă sunt tineri, antreprenorii sunt actori principali și un simbol al economiei de piață. Rolurile și contribuția antreprenorilor se amplifică substanțial, simultan cu manifestarea lor pe plan calitativ superior, ceea ce se reflectă în revoluția antreprenorială actuală.

1.7. Care sunt și care nu sunt trăsăturile unui tânăr antreprenor de succes ?

Cum trebuie să fie un tânăr antreprenor de succes?

Pentru un tânăr antreprenor, încrederea în propriile abilități antreprenoriale este o forță conducătoare care îl ghidează prin diferitele etape ale inițierii și dezvoltării afacerii. Încrederea în propriile abilități antreprenoriale este o consecință naturală a expunerii prelungite la modele pozitive de antreprenoriat. O persoană cu ambiții antreprenoriale poate câștiga încrederea necesară în propriile abilități antreprenoriale prin contactul personal direct cu persoane care au reușit cu succes să pună bazele propriilor afaceri.

Mai jos sunt prezentate câteva trăsături definitorii ale unui tânăr antreprenor de succes, la care mai pot fi adăugate și altele. Antreprenorul trebuie să fi e o persoană:

- ✓ independentă și cu multă inițiativă;
- ✓ creativă, inventivă, cu capacități bune de planificare;

- ✓ ambițioasă, hotărâtă în reușită;
- ✓ curajoasă, capabilă de a învăța din eșecuri și de a-și asuma riscuri;
- ✓ perseverentă, puternică și rapidă în luarea deciziilor;
- ✓ flexibilă, ușor adaptabilă la diverse schimbări;
- ✓ descurcăreță și activă în rezolvarea problemelor și găsirea soluțiilor;
- ✓ responsabilă și optimistă;
- ✓ clară în exprimare, cu putere de convingere;
- ✓ sociabilă și bună ascultătoare;
- ✓ realistă și cu încredere în forțele proprii;
- ✓ să dispună de gândire pozitivă;
- ✓ receptivă la noi provocări.

Care sunt trăsăturile tânărului antreprenor fără succes?

Pentru tinerii care doresc să se lanseze în afaceri, credem că trebuie să cunoască și unele din trăsăturile, ce nu se regăsesc la un tânăr antreprenor de succes și anume:

✓ **Neîncrederea în oameni.** Este foarte greu să reușești în afaceri fără ajutor. De aceea, întreprinzătorul este înconjurat de parteneri, salariați, furnizori, clienți etc. Multe nereușite în afaceri se datorează aprecierii greșite a acestora. Concentrarea pe aparențe și nu pe realizări, credulitatea unor vorbe și ignorarea faptelor reale pot avea consecințe destul de grave pentru un antreprenor tânăr, mai ales aflat la început de drum.

✓ **Lăcomia.** Lăcomia antreprenorului poate avea diferite forme: refuzul de a plăti angajaților salariul la timp și corespunzător; micșorarea calității produsului în folosul unui profit pe termen scurt; implicarea concomitentă în mai multe afaceri etc. Toate acestea pot avea drept consecințe pierderea controlului asupra afacerii în întregime, precum și

consecințe parțiale cum ar fi îndeplinirea iresponsabilă a funcțiilor de către angajați sau chiar plecarea acestora, pierderea clienților și altele. Lăcomia, în cele din urmă, poate duce chiar și la falimentarea propriu-zisă a afacerii.

✓ **Incorectitudinea.** Afacerea merge bine cât timp antreprenorul este corect în relațiile sale cu partenerii, angajații, reprezentanții instituțiilor financiare, autoritățile publice și mai ales, în relațiile cu clienții.

✓ **Lipsa de răbdare.** Uneori este nevoie de un timp mai îndelungat pentru dezvoltarea unei afaceri. Nerăbdarea tânărului antreprenor la încheierea unui contract sau la acceptarea unei comenzi rapide, urgența în angajarea sau eliberarea din funcție a unui salariat, închirierea în grabă a unui local pot avea efecte dezastruoase asupra afacerii.

Probabil că această listă poate fi continuată. Noi ne-am propus să accentuăm numai câteva din trăsăturile care pot avea un efect negativ asupra afacerii tânărului antreprenor mai ales cei aflați la început de drum în antreprenoriat, în speranța că atunci când vor porni propria afacere vor ține cont de acestea, pentru a diminua influența lor sau chiar pentru a le exclude.

Dacă vor ține cont de aceste sfaturi, vor putea spori șansele de succes în realizarea afacerii lor.

1.8. Sfaturi practice pentru tinerii și tinerele familii de antreprenori care doresc să lanseze o afacere proprie

Din experiența practică a antreprenorilor de renume în domeniul antreprenoriatului, facem o sinteză a celor mai

importante sfaturi practice pentru tinerii sau tinerele familiei care doresc să se lanseze în antreprenoriat:

- ✓ să verifice în mod autocritic aptitudinile personale, inclusiv calificarea profesională;
- ✓ să analizeze minuțios piața și posibilitățile de desfacere a produselor sau serviciilor pe care intenționează să le plaseze pe piață;
- ✓ să analizeze ce este mai indicat - înființarea unei firme noi sau preluarea-cumpărarea unei firme deja existente;
- ✓ să aleagă cu grijă viitorii parteneri și viitorii colegi - angajați;
- ✓ să aleagă cea mai potrivită formă de organizare juridică pentru afacerea lor;
- ✓ să analizeze reglementările ce țin de domeniul ales;
- ✓ să determine cu exactitate necesarul de surse financiare necesare;
- ✓ să aleagă cu grijă amplasamentul afacerii și dotarea cu echipamente, utilaje, etc.;
- ✓ să planifice cu prudență cifra de afaceri, costurile și profiturile viitoare;
- ✓ să apeleze la un specialist calificat care să-i ghideze în alegerea sistemului de evidență contabilă;
- ✓ să verifice posibilitățile de utilizare a tehnicii de calcul proprii sau închiriate;
- ✓ să se informeze cu privire la obligațiile fiscale ce-i revin;
- ✓ să evalueze riscurile posibile și să se asigure că există măsuri de diminuare a acestora;
- ✓ să îndeplinească cu grijă toate formalitățile legale ce țin de pornirea afacerii.

În paralel cu sfaturile practice de mai sus, tinerii și familiile tinere de antreprenori pot începe deja să-și auto-evalueze

competențele antreprenoriale, utilizând următorul “**Test de Competențe antreprenoriale**”¹¹.

Testul vă poate ajuta să decideți dacă antreprenoriatul este o opțiune potrivită pentru Dumneavoastră. Conține 50 de afirmații referitoare la calitățile unui antreprenor de succes. Citiți fiecare enunț pentru a decide dacă afirmația respectivă vi se potrivește.

Dacă afirmația este adevărată pentru Dumneavoastră, încercuiți cifra care corespunde coloanei “Adevărat”, de lângă acel item. Dacă afirmația este falsă în cazul Dumneavoastră, încercuiți cifra care corespunde coloanei “Fals”, de lângă acel item.

Nu vă gândiți foarte mult timp la răspunsuri și asigurați-vă că ați răspuns la fiecare afirmație.

Nr.	Afirmație	Adevărat	Fals
1	Deseori, reacționez exagerat la lucrurile care mi se întâmplă	1	2
2	Nu renunț în fața provocărilor	2	1
3	Pot fi asertiv atunci când este necesar	2	1
4	Am nevoie de alți oameni în jur atunci când lucrez	1	2
5	Nu mă consider o persoană ce poate fi condusă	1	2
6	Sunt bine organizat	2	1
7	Am cunoștințe de marketing și vânzări	2	1
8	Pot face mai multe lucruri în același timp	2	1
9	Nu sunt un bun scriitor	1	2
10	Devin frustrat cu ușurință	1	2

¹¹ <http://cdn.think-business.ro/wp-content/uploads/Test-pentru-evaluarea-competentelor-antreprenoriale.pdf>

11	Sunt creativ	2	1
12	Îmi asum riscuri	2	1
13	Deseori, nu am încredere în instinctele mele	1	2
14	Îmi place să lucrez independent	2	1
15	Nu sunt foarte optimist	1	2
16	Nu vreau să am un program de lucru fix	2	1
17	Nu sunt foarte competitiv	1	2
18	Lucrez până când sarcina este dusă la îndeplinire	2	1
19	Îmi e greu să respect programul de lucru	1	2
20	Sunt o persoană cu inițiativă	2	1
21	Îmi place schimbarea	2	1
22	Îmi este greu să iau decizii	1	2
23	Cred că oportunitățile de afaceri sunt peste tot	2	1
24	Am tendința de a amâna lucrurile	1	2
25	Sunt orientat către rezultate	2	1
26	Am încredere în abilitățile mele	2	1
27	Îmi este greu să generez idei	1	2
28	Urăsc să fiu împotmolit(ă) în detalii	1	2
29	Gândesc în perspectivă	2	1
30	Nu m-aș simți confortabil dacă nu aș primi un salariu regulat	1	2
31	Sunt atent la detalii	2	1
32	Am multe idei de afaceri pe care le-aș putea începe	2	1
33	Am probleme cu respectarea termenelor limită	1	2
34	Sunt ușor de distras	1	2
35	Nu mă deranjează să lucrez un timp îndelungat	2	1
36	Știu ce este un plan de afaceri	2	1
37	Sunt o persoană carismatică	2	1

38	Nu mi-e frică să fac sacrificii	2	1
39	Îmi place să îmi stabilesc obiective clare	2	1
40	Sunt îngrijorat să nu intru în datorii	1	2
41	Prefer să mi se spună ce am de făcut	1	2
42	Sunt nerăbdător	1	2
43	Mă gândesc mereu la modalități de a îmbunătăți lucrurile	2	1
44	Îmi place să rezolv probleme complexe	2	1
45	Nu sunt foarte bun la matematică	1	2
46	Am tendința de a da vina pe alții atunci când ceva nu merge bine	1	2
47	Înțeleg diferența dintre un eșec și un regres	2	1
48	Sunt considerat(ă) încăpățânat(ă) de oamenii care mă cunosc	2	1
49	Sunt dispus(ă) să îmi investesc economiile într-o nouă afacere	2	1
50	Nu îmi place să gestionez alți oameni	1	2

Sursa: <http://cdn.think-business.ro>

Adunați numerele pe care le-ați încercuit la fiecare afirmație. Veți obține un scor între 50 și 100 de puncte. Notați scorul.

Interpretarea scorurilor

Nici un test nu vă poate spune cu siguranță dacă veți avea succes ca antreprenor. Tot ceea ce poate face acest test este să vă arate unde vă situați în raport cu cei care au avut succes ca antreprenori. Nici chiar deținerea tuturor calităților unui antreprenor nu vă garantează succesul. Testul vă poate oferi însă un punct de plecare - o modalitate de a evalua unde vă situați referitor la angajarea pe cont propriu și cât de mult efort ar trebui să depuneți pentru asta. Având în vedere

potențialele riscuri implicate, este important să vă cunoașteți punctele tari și punctele slabe înainte de a analiza opțiunea antreprenoriatului.

Dacă ați obținut un scor scăzut sau mediu (orice scor sub 84 de puncte), ar fi bine să vă reconsiderați opțiunile cu atenție. Persoanele cu scoruri mici (50 - 66 de puncte) ar trebui, în primul rând, să discute cu familia, prietenii și cu profesioniști în domeniu. Deși există foarte puține obstacole care nu pot fi depășite (oricând puteți învăța ce este un plan de afaceri, vă puteți îmbunătăți abilitățile matematice sau de managementul timpului), unele tipuri de personalitate pur și simplu nu sunt potrivite pentru antreprenoriat. De exemplu, dacă evitați să vă asumați riscuri, dacă preferați să vi se spună ce să faceți, dacă nu aveți nici măcar o idee despre un lucru pe care îl puteți crea, vinde sau îmbunătăți, atunci antreprenoriatul probabil că nu este pentru Dumneavoastră.

Dacă ați obținut un scor între 84 și 100 de puncte sau simțiți că sunteți pregătit(ă) pentru a începe propria Dumneavoastră afacere, atunci este important să vă explorați opțiunile și să începeți să planificați.

1.9. Primii pași spre o afacere reușită!

Există mai multe motive pentru care oamenii și în special tinerii, doresc să inițieze propria lor afacere. Noi evidențiem doar două dintre ele:

- în primul rând, este câștigul financiar suplimentar,
- în al doilea rând, este o realizare de succes pe plan profesional.

Indiferent de motiv, este absolut cert faptul că aceste motive sunt mai mult de ordin personal și nu au o legătură directă cu

produsele sau serviciile pe care le-ar putea produce în calitate de viitor antreprenor.

Din acest considerent, primul lucru la care trebuie să se gândească în calitate de potențial antreprenor este următoarea întrebare: *“Care este primul pas în inițierea afacerii mele: decizia de a înregistra firma proprie sau viabilitatea ideii mele de afaceri?”*

Deși, în aparență, răspunsul ar fi *“existența unei idei viabile de afaceri”*, practicile existente ne demonstrează că o bună parte din antreprenorii începători decid să înființeze mai întâi firma și mai apoi încep să se gândească la un produs sau serviciu, pe care intenționează să-l vândă potențialilor clienți. Acest lucru deseori poate duce la eșec chiar de la începutul activității.

De aceea, considerăm că este foarte important să se treacă pe o listă ideile pe care tinerii cred că le-ar putea transforma într-o afacere. Orice idee, indiferent cât „de trăsnită” este, trebuie acceptată și trecută pe lista posibilităților.

Unde poți găsi oportunități sau idei de afaceri?

Ideea de afaceri constituie unul din motivele principale ale unei afaceri de succes. Ideile de afaceri care pot fi transpuse în realitate reprezintă oportunitățile de afaceri. Deci, antreprenorul trebuie să fie permanent atent la noi idei de afaceri și poate utiliza mai multe surse de inspirație, precum:

- stilul personal de viață și experiența acumulată;
- locul de muncă;
- pasiunile/hobby-urile;
- educația;

➤ căutările pe internet.

Revizuieste sau cercetează fiecare domeniu menționat mai sus, pentru a vedea care dintre aceste oportunități le poți transforma în afaceri viabile. Îți propunem să analizăm împreună câteva situații:

1. **Stilul de viață și experiența personală.** Ideile pot apărea din observații întâmplătoare din diferite situații din viața de zi cu zi. Ideile pot deveni evidente în rezultatul unei călătorii în altă regiune sau în altă țară, din experiența proprie atunci când cauți anumite produse sau servicii pe piață și nu le poți găsi. Oportunități pot apărea din ideile exprimate de alte persoane care s-au confruntat deja cu o problemă similară.

2. **Locul de muncă.** Acesta reprezintă una din sursele cel mai des întâlnite pentru o idee de afacere. Ideile ce apar la locul de muncă pot evolua în diferite moduri. Ai putea identifica o oportunitate pentru un produs sau serviciu, pe care angajatorul tău nu-l livrează clienților. Dacă te hotărăști să elaborezi ceva similar cu produsul sau serviciul oferit de către angajator, asigură-te că dispui de un suport juridic adecvat și nu încalci nici un drept legal sau de autor.

Exemplu de bună practică și idee de afacere reușită

“O tânără, Maria C. a lucrat în învățământul de stat timp de câțiva ani. Deși era tentată încă de la început de posibilitatea de a intra în antreprenariat, de-abia anul trecut a făcut pasul decisiv: a devenit managerul unei grădinițe private, împreună cu soțul ei, fiind o tânără familie.

În luna octombrie la deschiderea anului școlar, grădinița avea în îngrijire doar câțiva copii. Cheltuielile pentru chirie (plătită în avans pe 6 luni), mobilarea și dotarea cu jucării și material didactic au fost mari încât nu le-au mai rămas bani

pentru publicitate. Din această cauză, în timpul iernii, grădinița a fost frecventată doar de 2-3 copii.

În primăvară, familia C. a reușit să adune bani și să realizeze un web-site propriu pe Internet. Apoi au utilizat fluturași speciali puși în cutiile poștale ale locuitorilor din zona unde funcționa grădinița. Astfel, grădinița a ajuns să aibă în vara anului următor zece copii, iar pentru toamnă s-au înscris încă alți 20 de copii.

Pornind de la întrebările frecvente ale părinților, tinerii soți au hotărât să achiziționeze și au amenajat un microbuz pentru facilitarea transportului copiilor. În plus, grădinița oferă multe facilități cum ar fi: lecții de calculator, coregrafie, actorie, muzică, pictură, limba engleză și germană, înot. Copiilor li se organizează petreceri de ziua de naștere, vizite la muzee și spectacole la teatrul de păpuși.

Mulțumiți de succesul tot mai mare al grădiniței, tânăra familie a planificat în viitor înființarea unei școli particulare.”

Sursa: Adaptare după revista Capital, nr.26

3. Pasiunea/Hobby-ul personal. Dintr-o pasiune personală poate rezulta o idee reușită de afacere, cum ar fi de exemplu: gătitul la bucatărie poate conduce la inițierea unei afaceri în alimentația publică sau organizarea unor petreceri; tricotarea, împletitul și brodatul - la deschiderea unui atelier de confecții sau ale articole de artizanat; pescuitul sau vânatul - la organizarea unor activități de prestare a serviciilor și diverselor produse turistice în zonele rurale.

4. Educația. Învățarea pe parcursul vieții este o necesitate importantă pentru activitatea antreprenorială. Cunoștințele

suplimentare primite prin intermediul unor cursuri speciale de instruire sau prin studii individuale pot influența apariția unor idei noi de afaceri.

5. Căutările pe internet. Mai frecvent, ideile de afaceri pot apărea întâmplător, însă identificarea unor noi idei de afaceri depinde desigur de perseverența căutărilor pe on-line, internet-ul devenind una dintre cele mai accesibile surse de informații.

1.10. Cum alegi cea mai viabilă idee de afacere?

Descoperirea ideii de afaceri este doar o parte a procesului de inițiere a afacerii. Ideile trebuie să fie evaluate pentru a le determina pe cele ce necesită o investigație ulterioară mai avansată și minuțioasă. Dacă ai făcut deja o listă de idei, precum sfaturile de mai sus, citește atent această listă și alege ideile pe care le consideri a fi realizabile în timpul apropiat - fie într-un an, o jumătate de an, trei luni sau poate chiar o lună și mai puțin.

După prima evaluare, încearcă să elaborezi o listă mai scurtă prin ierarhizarea ideilor identificate, ținând cont de informațiile și întrebările următoare:

Care sunt abilitățile de care dispui?

Trebuie să cunoști foarte bine afacerea pe care dorești s-o lansezi. De aceea, în procesul de evaluare a deciziei finale, este important să răspunzi la o bună parte din următoarele întrebări:

- Ești pregătit să renunți la anumite lucruri pe care le consideri importante, pentru a realiza ce ți-ai propus?

- Ce poți face tu personal în această afacere? Familia și prietenii în care ai încredere vor susține oare afacerea ta?
- Consideri că ai putea porni o afacere folosind experiența acumulată în domeniul în care activezi sau ai studiat?

Ce fel de persoană ești?

Caracterul și personalitatea joacă și ele un rol important în alegerea ideii de afaceri. De exemplu, dacă ești o persoană activă și dinamică, te vei putea adapta cu greu la o idee de afacere ce presupune o activitate de rutină. În cazul în care ești o persoană liniștită, calmă nu vei reuși să faci față unei activități ce presupune spre exemplu, deplasări repetate în afara orașului.

Ce produse sau servicii nu le poți găsi pe piață?

Amintește-ți de problemele și dificultățile pe care le-ai avut în momentul procurării unor anumite produse sau servicii pentru tine, pentru familia ta sau chiar pentru serviciu.

- *Ce produse sau servicii nu erau disponibile atunci când aveai cel mai mult nevoie de ele?*
- *Ce produse au fost greu sau chiar imposibil de găsit în regiunea sau localitatea ta?*

Pentru început poți să te orientezi spre o anumită gamă de produse sau servicii și spre o anumită nișă pe piață, adică să oferi acele produse sau servicii care sunt solicitate la moment de o anumită categorie de consumatori (femei, copii, studenți, pensionari, șomeri) și nu pot fi găsite cu ușurință sau nu există concurență.

Ce produse sau servicii sunt solicitate de firmele locale?

Există oare produse sau servicii în obținerea cărora companiile din localitate întâmpină anumite greutăți? De multe ori companiile sunt nevoite să achiziționeze materii

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

prime, produse sau servicii din străinătate, din simplu motiv că în zona respectivă nu există furnizori de tipul acestora. În această situație, poți fi acea persoană care să comercializeze materia primă respectivă/serviciile solicitate de acele firme.

Ce produse sau servicii lipsesc în anumite regiuni sau localități?

De multe ori se poate observa că anumiți consumatori dintr-o localitate solicită produse sau servicii care nu există pe piața locală. Pentru a procura bunurile respective, locuitorii acestei localități se deplasează la o oarecare distanță îndepărtată, fapt ce presupune cheltuieli suplimentare de bani și de timp! Tânărul viitor antreprenor poate analiza și încerca aceste oportunități de a oferi anume produse sau servicii, solicitate în localitatea respectivă.

Poți să abordezi o idee deja existentă într-un mod nou?

Aici subliniem faptul că o parte considerabilă a afacerilor de succes pornesc de la modificarea, redefinirea sau regândirea unei idei de afaceri deja existente. Este necesară o analiză solidă pentru a putea aborda o idee deja existentă într-un mod cu totul nou și original!

Ce probleme ecologice pot deveni oportunități de afaceri?

Se cunoaște deja faptul că preocupările opiniei publice pentru mediul ambiant sunt printre cele mai importante tendințe ale societății noastre. Atitudinile și percepțiile se schimbă zilnic, oamenii încearcă să devină mai responsabili de modul în care sunt depozitate deșeurile și păstrate resursele naturale. Putem remarca că foarte mulți consumatori doresc tot mai des să consume produse alimentare naturale. În acest sens, cererea pe piață a bunurilor a căror producere nu dăunează mediul înconjurător începe să crească. Așadar, ca idei de

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

afaceri pot fi analizate fabricarea produselor ecologic pure, reciclarea deșeurilor, în special a celor plastice sau organice etc, atât la nivel de localitate, cât și la nivel regional.

Ce poți face de acasă?

Dacă îți dorești sa lucrezi de acasă, gândește-te la posibilitatea unui business la domiciliu. Spre exemplu, poți amenaja un spațiu în care să poți coase, împleți sau croșeta; poți asambla diferite articole, suvenire, cărți poștale; poți vinde anumite produse prin telefon; poți folosi computerul pentru servicii de traduceri, redactare, contabilitate, poți oferi chiar și servicii de informare și consultanță, etc. Aceste exemple pot fi continuate în funcție de aptitudinile și cunoștințele de care dispui.

2. Modalitățile de adaptare a start-up-urilor locale la schimbările mediului economic în condiții de recesiune economică

Pandemia și modul cum aceasta a fost administrată, la care se adaugă destabilizarea pieței energiei și războiul ruso-ucrainean începute anul trecut, au generat o criză economică. Din aceste considerente, am fost foarte aproape și de o recesiune economică. Instituțiile internaționale au

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

revizuit cu minus creșterile economice în toată lumea, inclusiv și în România.

Criza de anul trecut din România a fost o criză generată de șocuri externe, manifestarea ei în economia românească fiind inevitabil condiționată de șocurile specifice economiei noastre.

Schimbările mediului economic din anul 2022 au făcut ca presa economică să folosească termenul ”stagflație”, adică o stare a economiei caracterizată prin inflație mărită, persistentă, combinată cu șomaj ridicat și o stagnare a creșterii cererii agregate. Problema cea mai mare a fost și este în continuare inflația, adică devalorizarea banilor în raport cu produsele și serviciile de pe piață.

Perioadele de recesiune economică sunt dificile pentru toți, persoane fizice, persoane juridice, companii mici sau mari sau pentru start-up-urile din diferite domenii de activitate. Sunt perioade de real declin economic ale căror consecințe negative se răsfrâng asupra tuturor, motiv pentru care este indicat să încercăm să observăm semnele unei astfel de perioade și să acționăm responsabil.

Ce înseamnă o recesiune economică?

Conform Biroului Național de Cercetare Economică din Statele Unite ale Americii, expresia se referă la un declin major al activității economice care se întinde pe o perioadă mai mare, afectând o anumită regiune. Recesiunea poate fi percepută în funcție de câțiva indicatori, precum produsul intern brut real, venitul, rata de ocupare a forței de muncă, producție și procentul vânzărilor cu amănuntul.

Pentru a înțelege mai ușor ce este recesiunea economică, trebuie să spunem că în timpul unei astfel de perioade

caracterizată printr-un declin al activității economice, scade producția, multe afaceri stagnează sau involuează, investițiile se reduc, veniturile producătorilor, de asemenea. Cele mai afectate vor fi, fără doar și poate, afacerile antreprenorilor, cu precădere cele aflate la început precum și start-up-urile.

Care sunt cauzele recesiunii economice?

Recesiunea economică este explicată de economiști din perspectiva mai multor factori, precum cei economici, financiari și psihologici.

Teoriile unor specialiști vorbesc despre schimbările esențiale ale industriilor din anumite domenii care influențează apariția perioadelor de recesiune economică. De exemplu, o criză de ordin geopolitic poate determina o creștere bruscă a prețului petrolului, generând o accelerare masivă a costurilor din mai multe industrii în același timp.

Într-o perioadă de recesiune economică scad cheltuielile, precum și consumul de produse și servicii de către populație.

O altă cauză a declinului major economic este reprezentată de șocul comercial, definit ca o pierdere majoră cauzată de schimbările prețurilor internaționale, de modificarea volumului de bunuri și servicii tranzacționate internațional.

Un alt șoc este cel de aprovizionare, care poate contribui foarte mult la apariția perioadei de recesiune economică. Acest șoc se referă la creșterea sau scăderea bruscă a ofertei pentru produse și servicii, ceea ce afectează drastic prețurile.

Dezastrele naturale, războiul, pandemiile sunt și ele cauze ale recesiunii economice.

Care ar putea fi modalități de adaptare a start-up-urilor locale la schimbările mediului economic în condiții de recesiune economică?

lată câteva măsuri privind adaptarea start-up-urilor locale la o recesiune economică:

1. Telemunca, lucrul de acasă și managementul la distanță (“remote-management”)

Există deja mulți angajați români care lucrează de obicei de acasă, fiind conduși de la distanță de un manager din altă țară sau din alt oraș.

Cu toate acestea, conform Eurostat, înainte de pandemie, în România doar 0,4% din angajați munceau de la distanță, față de media UE care era de 5,2%, respectiv față de țări cu procent mare precum Olanda - 14% sau Finlanda - 13,3%.

În condițiile în care trendul “work from home” era și până acum deja unul puternic crescător atât în Europa, cât și în întreaga lume, criza sanitară “Covid-19 lockdown” l-a accelerat și mai tare.

Tot pe un trend crescător este și transformarea statutului de angajat într-unul de contractor independent și e posibil să vedem o scădere a numărului de angajați în înțelesul tradițional al acestui cuvânt. Vom întâlni însă mai frecvent roluri precum: partener de business, “associate”, afiliat, colaborator, contractor independent etc.

Afacerile antreprenorilor vor deveni astfel eco-sisteme mai deschise, mai inclusive, unde construirea și structurarea relațiilor de cooperare între diverși actori va fi o temă importantă.

2. Accelerarea procesului de digitalizare, ca o soluție pentru restructurarea organizării muncii și pentru creșterea agilității

Digitalizarea permite procese mai simple și automatizate, crește transparența, scade birocrăția și crește igiena emoțională în firme, start-up-urile românești ar putea deveni prin digitalizare mai flexibile, mai eficiente și mai adaptabile.

Prin digitalizare se pot pune mai bine în valoare creativitatea și inventivitatea start-up-urilor locale precum și relații de cooperare mai bune.

3. Competențe mai bune de management pentru a coordona cât mai eficient activitățile start-up-ului

În condiții de recesiune economică inevitabil vor fi și disponibilizări iar un start-up trebuie să atragă și să păstreze doar cei mai competenți oameni. Este nevoie de oameni cu adevărat competenți și cu adevărat dedicați și implicați pentru a susține recuperarea pierderilor și revenirea activităților. Acești oameni trebuie conduși într-un mod cât mai etic și mai profesionist pentru a li se pune în valoare calitățile.

4. Evitarea incertitudinii

Criza sanitară și cea economică vor accentua această trăsătură a incertitudinii și vor determina start-up-urile să se protejeze și mai bine în viitor. Din acest motiv, cele mai multe start-up-uri locale vor prefera pe timpul recesiunii economice strategii defensive și nu ofensive de operare: proiectele vor avea mai degrabă abordări convenționale și conservatoare, va fi un respect mai mare pentru reguli și pentru autoritate, se vor folosi soluții mai simple și care au funcționat în perioada

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

crizelor economice anterioare, va scădea apetitul pentru abordări inedite ale căror rezultate ar fi necontrolabile.

5. Managementul datoriilor

Se cunoaște faptul că acele companii start-up care au datorii mari sunt mai vulnerabile în timpul unei recesiuni economice. Când vine recesiunea, cash flow-ul scade și cresc riscurile pentru companiile cu datorii. De aceea, în pregătirea pentru o recesiune, firmele sunt sfătuite fie să își reducă datoriile, fie să se asigure că pot face față plăților și creditorilor.

Proiectele de digitalizare vor avea mereu succes pentru că vor oferi o mai bună structurare a proceselor și creșterea nivelului de control asupra business-ului start-up-ului. Cea mai importantă criză economică din România (2009) ne-a arătat că viitorul start-up-urilor de succes este digitalizarea.

Nu mulți antreprenori estimează că o recesiune este inevitabilă și riscul unei noi crize economice este principala preocupare a antreprenorilor. Chiar dacă o recesiune nu poate fi anticipată cu exactitate, cel mai bun lucru pe care îl pot face start-up-urile este să se pregătească din timp pentru ea și să își creeze un set de măsuri care să le ajute să supraviețuiască unei posibile schimbări a mediului economic.

3. Importanța digitalizării în contextul relansării economice și consolidarea unei dezvoltări durabile pe termen lung

3.1. Digitalizarea la nivel european

Transformarea digitală este una dintre prioritățile UE. Parlamentul European elaborează politicile care vor întări capacitățile Europei în noile tehnologii digitale, vor deschide

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

noi oportunități pentru afaceri și consumatori, vor susține tranziția verde și vor ajuta UE să atingă neutralitatea climatică până în 2050.

Totodată, aceste politici vor susține dobândirea de competențe digitale și formările profesionale și vor ajuta la digitalizarea serviciilor publice, cu respectarea drepturilor și valorilor fundamentale.

Digitalizarea se referă la integrarea tehnologiilor digitale de către companii și în serviciile publice, precum și impactul acestor tehnologii asupra societății. Platformele digitale, internetul lucrurilor, cloud computing, blockchain și inteligența artificială sunt printre tehnologiile ce afectează numeroase sectoare, de la transporturi, energie, agro-alimentar, telecomunicații, servicii financiare, producție industrială și sănătate, până la viața de zi cu zi a fiecăruia.

Tehnologiile pot optimiza producția, pot reduce emisiile și deșeurile, pot mări avantajele competitive și pot aduce noi servicii și produse pe piață.

Stimularea digitalizării aduce multe beneficii societății. UE dorește să-și consolideze suveranitatea digitală și să stabilească standarde, mai degrabă decât să urmeze standardele stabilite de alții, pentru a face Europa potrivită pentru era digitală.

Pentru a ghida transformarea digitală a UE, Comisia Europeană a prezentat programul **“Deceniul digital al Europei”**, care conține ținte și obiective concrete pentru 2030 în domenii precum competențele, infrastructuri digitale sigure și durabile, transformarea digitală a întreprinderilor și digitalizarea serviciilor publice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

În 2021 deputații europeni au adoptat un raport pentru modelarea viitorului digital al Europei, cerând Comisiei Europene să abordeze în continuare provocările asociate tranziției digitale, și în special să folosească oportunitățile create de piața unică digitală și de folosirea inteligenței artificiale. De asemenea, ei au solicitat sprijinirea inovației și a competențelor digitale.

Inteligența artificială (IA) poate fi folosită pentru îmbunătățirea serviciilor medicale, pentru mașini mai sigure și pentru oferirea unor servicii mai bine adaptate utilizatorilor. Poate îmbunătăți procesele de producție și aduce avantaje competitive afacerilor europene, inclusiv în sectoare în care companiile UE se bucură deja de poziții însemnate, cum sunt economia circulară, industria constructoare de mașini, agricultura și turismul.

Pentru a putea folosi potențialul volumelor mari de date (big data) și al inteligenței artificiale, Parlamentul a adoptat două acte legislative care să încurajeze partajarea datelor în 2022 și 2023.

Pe măsură ce lumea digitală și cea fizică se întrepătrund, noi pericole își fac apariția, iar securitatea cibernetică devine importantă pentru domenii de la siguranța online a consumatorilor, funcționarea normală a spitalelor, până la rezervele de apă și energie.

Pentru a proteja mai bine cetățenii și afacerile lor de amenințări cibernetice, eurodeputații au adoptat în noiembrie 2022 noi legi care să întărească securitatea cibernetică a UE în sectoarele esențiale.

Totodată, în 2021 Parlamentul a aprobat înființarea unui nou centru european de securitate cibernetică cu sediul la București.

Pandemia Covid-19 a demonstrat cât de importante sunt competențele digitale pentru muncă și pentru interacțiunea cu ceilalți, dar a accentuat și decalajele de cunoștințe IT și nevoia creșterii educației digitale. Parlamentul dorește o agendă europeană a competențelor care să permită oamenilor și companiilor să profite din plin de evoluțiile tehnologiei.

Platformele online sunt o parte importantă a economiei și a vieții de zi cu zi. Acestea oferă oportunități semnificative ca piețe de desfacere și sunt canale de comunicare importante. Cu toate acestea, ele prezintă și provocări semnificative.

UE lucrează la o nouă legislație privind serviciile digitale, având ca obiectiv întărirea competitivității și inovației. În același timp se are în vedere siguranța online, combaterea conținutului ilegal, și asigurarea liberății de exprimare, libertății presei și democrației.

De la debutul pandemiei Covid-19, tot mai multe servicii publice și private au devenit digitale. Acest lucru necesită sisteme de identificare digitale sigure și de încredere.

UE lucrează la o identitate europeană digitală (eID) care să permită recunoașterea reciprocă a sistemelor de identificare naționale dincolo de granițe. Cu eID cetățenii europeni vor putea să se identifice online fără să fie nevoiți să recurgă la furnizori comerciali. De asemenea, aceștia vor putea să acceseze servicii online din alte state UE folosindu-și cartea de identitate electronică națională.

Planul UE pentru relansarea economică impune fiecărui stat membru să aloce minim 20% din Mecanismul de redresare și reziliență pentru tranziția digitală. Programele de investiții cum sunt *“Orizont Europa”* - axat pe cercetare și inovare, sau *“Programul pentru conectarea Europei”* - axat

pe infrastructură, alocă sume considerabile și pentru progrese în domeniul digital.

3.2. Digitalizarea la nivel național

Digitalizarea trebuie să fie unul dintre obiectivele principale ale României și una dintre componentele-cheie ale strategiilor de redresare economică, după doi ani și jumătate marcați de crize.

Progresul procesului de digitalizare și diferenții indicatori ai performanței digitale ai țărilor membre UE sunt evaluate la nivel european de Indicele Economiei și Societății Digitale (DESI) realizat de Comisia Europeană.

Indicele DESI se concentrează pe cinci dimensiuni, una dintre acestea fiind gradul de integrare a tehnologiei digitale în afaceri.

Figura nr.1 - Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2022 în țările UE

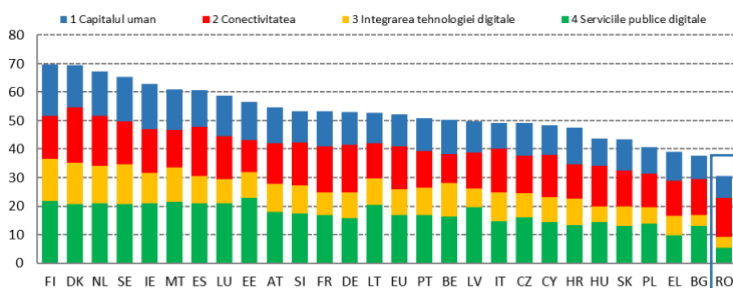

Sursa: Comisia Europeană - Clasamentul DESI pe 2022 în UE

Figura nr.2 - Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2022¹² pentru România

DESI 2022	România		UE
	loc	punctaj	punctaj
	27	30,6	52,3

Clasamentul pentru 2022 al Indicelui economiei și societății digitale (DESI)

Sursa: Comisia Europeană - Clasamentul DESI pe 2022 în România
România se situează pe locul 27 din cele 27 de state membre ale UE în ediția din 2022 a Indicelui economiei și societății

¹² https://ec.europa.eu/DESI_2022_Romania_ro

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

digitale (DESI). Este important de remarcat faptul că creșterea sa anuală relativă este inferioară celei a țărilor similare, ceea ce indică faptul că nu este convergentă cu restul statelor membre.

România a rămas în urmă în ceea ce privește o serie de indicatori ai dimensiunii capitalului uman, cu un nivel foarte scăzut de competențe digitale de bază în comparație cu media UE, dar își menține locurile fruntașe în ceea ce privește proporția femeilor specialiste în domeniul TIC din forța de muncă (locul 2) și în ceea ce privește numărul absolvenților în domeniul TIC (locul 4).

O schimbare semnificativă a ritmului de pregătire a României în ceea ce privește competențele digitale este esențială pentru ca UE să atingă obiectivul deceniului digital privind competențele digitale de bază și specialiștii în domeniul TIC. România are rezultate relativ bune în ceea ce privește conectivitatea, aceasta reprezentând dimensiunea pentru care obține cel mai bun punctaj.

Proporția utilizării serviciilor de acoperire de bandă largă fixă de cel puțin 100 Mbps (57 %) și prin rețelele fixe de foarte mare capacitate (87 %) depășește media UE. Acest lucru este, de asemenea, important având în vedere obiectivul deceniului digital de acoperire în proporție de 100 % a tuturor gospodăriilor prin rețelele de gigabiți până în 2030. Cu toate acestea, performanțele țării în ceea ce privește integrarea tehnologiilor digitale și a serviciilor publice digitale sunt slabe în comparație cu cele ale celorlalte state membre ale UE.

Ponderea IMM-urilor care au cel puțin un nivel de bază de intensitate digitală (22 %) și procentajul întreprinderilor care fac schimb electronic de informații (17%) sunt cele mai scăzute din UE. Nivelul scăzut de digitalizare și progresele relativ lente împiedică economia României să profite pe

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

deplin de oportunitățile oferite de tehnologiile digitale. Această situație este agravată și mai mult de nivelul foarte scăzut al serviciilor publice digitale, atât pentru cetățeni, cât și pentru firme.

Continuarea pandemiei de COVID-19 în 2021 și schimbările frecvente de guvern (cinci guverne în ultimii 4 ani) reprezintă o provocare deosebită pentru țara noastră. Digitalizarea reprezintă în continuare o prioritate pentru actualul guvern aflat la putere începând din 25 noiembrie 2021, alături de simplificarea legislației și crearea unui mediu de reglementare favorabil întreprinderilor.

Guvernul conduce transformarea digitală a sectorului public prin politica publică în domeniul e-guvernării pentru perioada 2021-2030 (adoptată la 3 iunie 2021), proiectul emblematic de stabilire a unui cadru pentru serviciile și instrumentele de guvernare electronică. Politica se află la începutul procesului de punere în aplicare.

Cu un sprijin pentru investiții de aproape 6 miliarde EUR (20,5% marcare digitală), Planul de Redresare și Reziliență al României include măsuri extrem de semnificative pentru integrarea deplină a digitalizării în toate dimensiunile DESI și anume competențele digitale, conectivitatea, sprijinul acordat întreprinderilor și serviciile publice digitale. În timp ce majoritatea acestor măsuri (atât reforme, cât și investiții) sunt gestionate de Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, alte ministere și entități publice sunt responsabile de punerea în aplicare a măsurilor din domeniul digital conexe.

O structură de guvernare flexibilă, care să evite fragmentarea și să asigure o punere în aplicare coerentă și eficace ar sprijini într-un mod considerabil eforturile de

digitalizare depuse în temeiul planului național de redresare și reziliență.

Planul Național de Redresare și Reziliență al României are ca obiectiv de a aborda majoritatea deficiențelor din domeniul digital ale țării, contribuind cu 5,97 miliarde EUR (și anume 20,5% din alocarea totală a României) la obiectivele digitale.

Cea mai importantă contribuție este în cadrul componentei 7 (Transformarea digitală), deși toate componentele includ unele măsuri legate de domeniul digital.

În cadrul componentei 4 (Transport sustenabil), sunt alocate 864 de milioane EUR digitalizării sistemului feroviar și dezvoltării unei infrastructuri rutiere durabile, inclusiv a unor elemente digitale.

Componenta 7 (Transformarea digitală) alocă 1.817 milioane EUR (cea mai mare contribuție pentru o singură componentă) și se axează pe transformarea digitală a sectorului public, securitatea cibernetică și conectivitate.

În mod specific, această componentă include reforme precum intrarea în vigoare a Legii privind securitatea rețelelor 5G și adoptarea Strategiei naționale de securitate cibernetică pentru perioada 2021-2026.

În cazul celor dintâi, invitația de participare la procedura de ofertare pentru autorizarea operatorilor de telecomunicații de a acorda licențe 5G ar trebui publicată până în iunie 2022.

Printre alte reforme esențiale se numără adoptarea Legii privind cloud-ul guvernamental și interoperabilitatea, care va declanșa investiții semnificative în implementare și

actualizarea serviciilor conexe, înființarea grupului operativ pentru punerea în aplicare și monitorizarea reformelor și a investițiilor în domeniul digital prevăzute în PNRR, precum și analiza opțiunilor pentru arhitectura cloud-ului guvernamental. În plus, din această componentă face parte o cerere de „sprijin sub formă de granturi pentru competențele digitale” pentru perfecționarea/recalificarea angajaților din întreprinderi.

Componenta 9 (Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare) este, de asemenea, importantă în contextul digitalizării, deoarece alocă 1.064 de milioane EUR pentru a sprijini digitalizarea întreprinderilor și pentru a sprijini un proiect multinațional privind „procesoarele cu consum redus de energie și cipurile semiconductoare”, care urmează să fie pus în aplicare ca proiect important de interes european comun (PIIEC).

În plus, PNRR-ul finanțează, în acest context, operaționalizarea unei platforme digitale publice care furnizează întreprinderilor servicii publice legate de intrarea/ieșirea firmelor de pe piață, autorizarea reprezentanțelor străine în România și obținerea de licențe industriale (Investiția 1).

O schemă în valoare de 500 de milioane EUR vizează sprijinirea adoptării tehnologiilor/soluțiilor digitale, cum ar fi inteligența artificială, datele, cloud computingul, platformele, tehnologia blockchain și transformarea digitală a procedurilor legate de întreprinderi (investiția I3a).

3.3. Dezvoltarea durabilă pe termen lung

Cea mai cunoscută definiție a dezvoltării durabile este cea dată de Comisia Mondială pentru Mediu și Dezvoltare (WCEF)

În raportul "Viitorul nostru comun", cunoscut și sub numele de "Raportul Brundtland": "*Dezvoltarea durabilă este dezvoltarea care urmărește satisfacerea nevoilor prezentului, fără a compromite posibilitățile generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi*".

În iunie 2006 a fost adoptată *Strategia de Dezvoltare Durabilă pentru o Uniune Europeană extinsă*, care se dorește a fi un catalizator pentru cei ce elaborează politici publice și opinia publică, în scopul schimbării comportamentului în societatea europeană și implicării active a factorilor decizionali, publici și privați, precum și a cetățenilor în elaborarea, implementarea și monitorizarea obiectivelor dezvoltării durabile.

Strategia UE stabilește, de asemenea, proceduri precise de implementare, monitorizare și urmărire, cu obligații de raportare la fiecare doi ani, din partea Comisiei Europene și a statelor membre, asupra angajamentelor asumate.

Dezvoltarea durabilă a devenit oficial unul dintre obiectivele Uniunii Europene pe termen lung în temeiul articolului 3, alineatul (3) al Tratatului privind Uniunea Europeană.

Pentru România, ca stat membru al Uniunii Europene, dezvoltarea durabilă este singura perspectivă rațională a devenirii naționale, având ca rezultat statornicirea unei noi paradigme de dezvoltare prin confluența factorilor economici, sociali și de mediu.

România s-a alăturat celorlalte 192 de state membre ale ONU la Summit-ul privind dezvoltarea din septembrie 2015, adoptând *Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă*, un program de acțiune globală în domeniul dezvoltării cu un caracter universal, care promovează echilibrul între cele trei

dimensiuni ale dezvoltării durabile - economic, social și de mediu.

Agenda 2030 cuprinde cele **17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD)**, reunite informal și sub denumirea de Obiective Globale. Prin intermediul Obiectivelor Globale, se stabilește o agendă de acțiune ambițioasă pentru următorii 15 ani în vederea eradicării sărăciei extreme, combaterii inegalităților și a in justiției și protejării planetei până în 2030:

1. *Fără sărăcie* - Eradicarea sărăciei în toate formele sale și în orice context.
2. *Foamete zero* - Eradicarea foametei, asigurarea securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea unei agriculturi durabile.
3. *Sănătate și bunăstare* - Asigurarea unei vieți sănătoase și promovarea bunăstării tuturor la orice vârstă.
4. *Educație de calitate* - Garantarea unei educații de calitate și promovarea oportunităților de învățare de-a lungul vieții, pentru toți.
5. *Egalitate de gen* - Realizarea egalității de gen și împuternicirea tuturor femeilor și a fetelor.
6. *Apă curată și sanitație* - Asigurarea disponibilității și managementului durabil al apei și sanitație pentru toți.
7. *Energie curată și la prețuri accesibile* - Asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri accesibile, într-un mod sigur, durabil și modern.
8. *Muncă decentă și creștere economică* - Promovarea unei creșteri economice susținute, deschise tuturor și durabile, a ocupării depline și productive a forței de muncă și a unei munci decente pentru toți.

9. *Industrie, inovație și infrastructură* - Construirea unor infrastructuri rezistente, promovarea industrializării durabile și încurajarea inovației.
 10. *Inegalități reduse* - Reducerea inegalităților în interiorul țărilor și de la o țară la alta.
 11. *Orașe și comunități durabile* - Dezvoltarea orașelor și a așezărilor umane pentru ca ele să fie deschise tuturor, sigure, reziliente și durabile.
 12. *Consum și producție responsabile* - Asigurarea unor tipare de consum și producție durabile.
 13. *Acțiune climatică* - Luarea măsurilor urgente de combatere a schimbărilor climatice și a impactului lor
 14. *Viața acvatică* - Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor și mărilor pentru o dezvoltare durabilă.
 15. *Viața terestră* - Protejarea, restaurarea și promovarea utilizării durabile a ecosistemelor terestre, gestionarea durabilă a pădurilor, combaterea deșertificării, stoparea și repararea degradării solului și stoparea pierderilor de biodiversitate.
 16. *Pace, justiție și instituții eficiente* - Promovarea unor societăți pașnice și incluzive pentru o dezvoltare durabilă, a accesului la justiție pentru toți și crearea unor instituții eficiente, responsabile și incluzive la toate nivelurile.
 17. *Parteneriate pentru realizarea obiectivelor* - Consolidarea mijloacelor de implementare și revitalizarea parteneriatului global pentru dezvoltare durabilă.
- #### 4. Utilizarea fondurilor structurale și naționale în contextul politicii locale privind antreprenoriatul

4.1. Fonduri structurale și de investiții europene

Conceptul general „fonduri europene” desemnează instrumentele de finanțare nerambursabilă alocate Statelor Membre ale Uniunii Europene (UE) pentru a reduce decalajele de dezvoltare economică și socială dintre acestea. Fondurile europene sunt gestionate în comun de Comisia Europeană și de fiecare stat membru în parte.

Fondurile ESI cuprind:

- *Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR);*
- *Fondul Social European (FSE);*
- *Fondul de Coeziune (FC);*
- *Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR);*
- *Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM).*

Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) urmărește consolidarea coeziunii economice și sociale în UE, prin corectarea dezechilibrelor existente între regiunile acesteia.

Fondul sprijină investițiile ce vizează următoarele domenii prioritare: dezvoltarea regională (investiții în infrastructură), agenda digitală, creșterea competitivității IMM-urilor, eficiența energetică și energia regenerabilă, cercetarea și inovarea, dezvoltarea urbană durabilă.

FEDR sprijină și cooperarea transfrontalieră, transnațională și interregională în cadrul obiectivului de cooperare teritorială europeană.

Fondul Social European (FSE) este principalul instrument prin care Europa susține crearea de locuri de muncă, ajută

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

oamenii să obțină locuri de muncă mai bune și asigură oportunități profesionale mai echitabile pentru toți cetățenii europeni.

Fondul funcționează prin investiții în capitalul uman al Europei - angajații, tinerii și toți cei aflați în căutarea unui loc de muncă (inclusiv grupuri defavorizate) și sprijină consolidarea capacității instituționale.

Fondul Social European urmărește promovarea în cadrul Uniunii a facilităților de ocupare a forței de muncă și a mobilității geografice și profesionale a lucrătorilor, precum și facilitarea adaptării la transformările industriale și la evoluția sistemelor de producție, în special prin formare și reconversie profesională.

Fondul de Coeziune (FC) finanțează proiecte de infrastructură de mediu, energie și transport, prin creșterea eficienței energetice, utilizarea surselor de energie regenerabilă, dezvoltarea transportului feroviar, susținerea intermodalității, consolidarea transportului public. Bani din acest fond sunt destinați Statelor Membre care au un venit național brut pe cap de locuitor mai mic de 90% din media UE.

Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) finanțează politica UE de dezvoltare rurală.

Fondul European pentru Pescuit și Afaceri Maritime (FEPAM) este fondul UE destinat politicilor europene în domeniul pescuitului și al afacerilor maritime.

Pentru România, Fondurile Europene Structurale și de Investiții (Fondurile ESI) sunt principala sursă de finanțare a Programelor Operaționale care au ca principal obiectiv implementarea Politicii de Coeziune economică și socială la nivel național.

Toate programele de finanțare aferente noul cadru financiar multianual (CFM) 2021 - 2027 au fost aprobate de către Comisia Europeană.

Figura nr.3 - Selecție programe ale Cadrelui Financiar Multianual 2021-2027

PROGRAME DESCENTRALIZATE	PROGRAME CENTRALIZATE								
Toate rubricile și subiectele	Cetățeni, Democrație	Justiție	Digital	Cultură și Media	Educație	Intreprinderi	Spațiu	Climă și mediu	Cercetare și inovare
Fondurile structurale și de investiții europene (ESI) <ul style="list-style-type: none"> Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) Fondul social european (FSE) Fondul de coeziune (FC) Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime (FEPAM) 	Rights and Values	Justice Programme	Europa Digitală	Europa Creativă 2021-2027	Erasmus+	Single Market, InvestEU	European Space Programme	LIFE	Orizont Europe
INTERREG									
IPA III									

Sursa: Strategia de Dezvoltare a Județului Ialomița 2021-2027

România va beneficia de peste **45,1 miliarde de euro** în baza Acordului de Parteneriat pentru politica de coeziune și peste **15,8 miliarde de euro** pentru dezvoltarea rurală în baza Planului Național Strategic pentru politica agricolă comună. Acestor oportunități li se adaugă banii aferenți Planului Național de Redresare și Reziliență (**29,2 miliarde de euro**) și banii aferenți programelor de cooperare cu celelalte state membre.

Particularități programe noi:

- ✓ Organizațiile publice și private vor accesa finanțări în cadrul a 8 Programe regionale;
- ✓ Cele mai multe finanțări pentru mediul privat vor fi în domeniul inovării și digitalizării; se continuă oportunitățile și pentru modernizarea IMM-urilor în cadrul noilor Programe Regionale;
- ✓ Start-up-urile și antreprenorii vor fi în continuare sprijinite prin Programul de Educație și Ocupare;
- ✓ Cele mai multe oportunități de finanțare nerambursabilă sunt dedicate sectorului public - infrastructură (autostrăzi, căi ferate, naval), digitalizare (la nivel local și central), sănătate, mediu, măsuri sociale.

Până când se pot cheltui banii?

- **2026** pentru Planul Național de Redresare și Reziliență (contractele ar trebui încheiate până la final de 2023);
- **2029** pentru programele aferente Acordului de Parteneriat;
- **2030** pentru Planul Național Strategic pentru PAC (dezvoltare rurală).

PROGRAMUL OPERAȚIONAL REGIONAL SUD-MUNTENIA reprezintă principalul document de orientare a investițiilor cofinanțate din fonduri europene din Regiunea de Dezvoltare Sud Muntenia și implicit, a celor din județul Ialomița, în perioada 2021-2027, având o alocare orientativă de 1,5 miliarde EUR.

Prioritățile POR Sud Muntenia pentru perioada 2021-2027 sunt următoarele:

- **Prioritatea 1 - O regiune competitivă prin inovare, digitalizare și întreprinderi dinamice** - alocare estimativă de 359 mil. EUR:

1. Cercetare - dezvoltare - inovare în mediul public și cel de afaceri, inclusiv proiecte colaborative;
 2. Transfer tehnologic către IMM;
 3. Cercetare - inovare în IMM;
 4. Digitalizarea în administrația publică;
 5. Sprijin IMM;
- **Prioritatea 2 - O regiune cu orașe prietenoase cu mediul**
 - alocare estimativă de 290 mil. EUR:
 1. Eficiență energetică clădiri publice;
 2. Eficiență energetică clădiri rezidențiale;
 3. Parcuri și grădini publice;
 4. Sisteme de drenaj la scară mică;
 5. Colectarea apei pluviale;
 6. Amenajarea terenurilor slab-utilizate;
 7. Împăduriri;
 8. Coridoare verzi;
 - **Prioritatea 3 - O regiune cu mobilitate urbană durabilă** - alocare estimativă de 204 mil. EUR:
 1. Sisteme de transport public;
 2. Zone pietonale;
 3. Autobuze / microbuze școlare;
 4. Culoare de mobilitate urbană;
 5. Infrastructură pentru combustibili alternativi;
 - **Prioritatea 4 - O regiune mai accesibilă** - alocare estimativă de 191 mil. EUR:
 1. Infrastructură rutieră județeană și siguranță rutieră;
 - **Prioritatea 5 - O regiune educată** - alocare estimativă de 65 mil. EUR:
 1. Creșe și grădinițe;
 2. Școli primare, gimnaziale, liceale, inclusiv campusuri;
 3. Infrastructură sportivă, artă în unitățile de învățământ

4. Modernizare centre regionale de formare profesională
 5. Autobuze/microbuze școlare - rural;
- **Prioritatea 6 - O regiune atractivă** - alocare estimativă de 173 mil. EUR:
 1. Patrimoniul cultural - urban;
 2. Clădiri publice culturale și recreative - urban;
 3. Infrastructură de turism și agrement - urban
 4. Regenerare urbană;
 5. Elaborare și actualizare SIDU (Strategii Integrate de Dezvoltare Urbană);
 6. Patrimoniul natural și cultural - rural;
 7. Clădiri publice culturale și recreative - rural;
 8. Infrastructură de turism și agrement - rural;
 9. Trasee turistice și locuri de recreere;
 10. Regenerare spații publice - rural;
 11. Elaborare și actualizare SIDJ (Strategii Integrate de Dezvoltare Județene);
 - **Prioritatea 7 - Asigurarea funcționării sistemului de management al PORSM** - alocare estimativă de 58 mil. EUR

POR al Regiunii Sud Muntenia 2021-2027 și-a stabilit ca obiectiv general stimularea creșterii economice inteligente, durabile și echilibrate a regiunii Sud Muntenia, care să conducă la îmbunătățirea calității vieții comunităților locale prin sprijinirea capacității de inovare și digitalizare a administrației publice locale și economiei regionale, dezvoltarea sustenabilă a infrastructurii și a serviciilor, valorificarea potențialului cultural și turistic al regiunii.

4.2. Fonduri naționale pentru antreprenori și tinerele familii antreprenoare

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Începând cu anul 2023 antreprenorii și tinerele familii antreprenoare au la dispoziție o listă de programe naționale de finanțări din bugetul de stat. Lista de programe de finanțare de la stat pentru antreprenori, prin bugetul Ministerului Antreprenoriatului și Turismului, cuprinde un număr de 14 programe naționale pe bugetul 2023.

1. Programul de accelerare a întreprinderilor mici și mijlocii: 7.000.000 lei credite de angajament și 7.000.000 credite bugetare. Bugetul permite lansarea înscrierilor și plata beneficiarilor. Obiectivul principal al măsurii îl constituie stimularea componentei de creditare a IMM prin acordarea de împrumuturi cu dobânzi subvenționate, pentru investiții. Estimativ, 80 de firme vor putea primi credite de câte 50.000 de lei fiecare.

2. Programul de dezvoltare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață: 74.500.000 lei credite de angajament și 74.500.000 lei credite bugetare. Și la Programul Comerț-Servicii bugetul permite lansarea înscrierilor, selecția, contractarea și plata câștigătorilor. Și acest program a fost bugetat și în 2022, dar nu s-a lansat.

3. Programul național multianual de micro industrializare: 85.000.000 lei credite de angajament și 85.000.000 lei credite bugetare. Bugetul permite lansarea înscrierilor, selecția, contractarea și plata câștigătorilor. Prin Programul micro industrializare, se acordă fonduri nerambursabile de la bugetul de stat în valoare maximă de 100.000 de euro fiecare pentru mici fabricuțe. Și în 2022, programul a fost bugetat, dar nu s-a lansat.

4. Programul național pentru stimularea creării, dezvoltării și promovării brandurilor sectoriale - Schema de ajutor de minimis pentru operatorii economici în vederea modernizării

și dezvoltării stațiilor balneare și balneoclimatice: 15.000.000 lei credite de angajament și bugetare. Schema de ajutoare de minimis este destinată operatorilor economici, în vederea modernizării și dezvoltării stațiilor balneare și balneoclimatice: investiții în infrastructura turistică, balneară, culturală, sportivă și de agrement și pentru acoperirea cheltuielilor aferente formării profesionale a personalului angajat în domeniul HORECA. Proiectul de schemă a fost făcut în 2022, dar finațarea nu s-a mai deschis. Bugetul pe anul 2023 permite lansarea înscrierilor, contractarea și plata câștigătorilor.

Lista programelor IMM 2022 cu plata în 2023:

1. Programul național multianual pentru dezvoltarea antreprenoriatului în rândul femeilor din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii: 211.624.000, credite de angajament și tot atâtea credite bugetare. La programul Femeia Antreprenor s-a alocat buget pentru contractarea și plata integrală a circa 1.000 de beneficiare ale sesiunii 2022.

2. Programul Start-Up Nation România: 2.198.875.000 credite de angajament și 1.096.251.000, credite bugetare. Bugetul pe anul 2023 permite contractarea a 11.000 de beneficiari eligibili în baza creditelor de angajament (pentru ambii piloni: național și diaspora), dar creditele bugetare permit plata a numai jumătate dintre ei. Restul trebuie să aștepte rectificarea bugetară, după 1 iulie 2023 sau poate în 2024, pe bugetul următor. Pentru lansarea unei noi ediții SUN, în 2023, nu există buget alocat.

Schemă de ajutor de stat în contextul digitalizării, pentru firme IT

Tot din PNRR, urmează să se aloce un buget de 150 de milioane de euro pentru ajutoare destinate firmelor IT.

Din acești bani vor fi acordate granturi pentru sprijinirea antreprenorilor în dezvoltarea tehnologiilor digitale avansate (cum ar fi inteligența artificială, datele și cloud computingul, tehnologia blockchain, calculul de înaltă performanță și cuantica, internetul obiectelor, securitatea cibernetică).

Înscrierile se vor face tot pe portalul de aplicare la PNRR, dar deocamdată MIPE nu a lansat ghidul solicitantului.

Programul de Digitalizare a IMM non-IT

Programul de Digitalizare a IMM non-IT este destinat firmelor mici și mijlocii din România. Acestea pot obține granturi de câte 20.000-100.000 de euro pentru a își digitaliza activitatea. Antreprenorii vor putea cumpăra computere și alte echipamente IT, softuri, servicii cloud, cursuri IT pentru angajați etc. Bugetul total al apelului de proiecte este de 347,5 milioane euro, prin Planul Național de Redresare și Reziliență.

Împrumuturi pentru afaceri mici

Pe lângă fondurile nerambursabile din programele publice, afacerile mici au la dispoziție și credite de la bănci private.

Firmele mici pot obține împrumuturi bancare de maximum 200.000 de lei fiecare de la BT Mic, companie din cadrul Grupului Financiar Banca Transilvania, destinată creditării micilor afaceri. Firmele solicitante trebuie să îndeplinească o serie de condiții, printre care vechimea de cel puțin 3 luni de activitate. Creditele sunt acordate cu garanții publice, prin programul EaSI al UE. Se aplică online, pe site-ul BT Mic.

Figura nr. 4 - PROGRAME FINANȚATE PRIN BUGET 2023

Mii lei

Capitolul bugetar finantat prin proiectul de buget/programa bugetare Cod	Cod	CA/CB	Execuție până la 2022	Propuneri 2023	Estimari 2024	Estimari 2025	Estimari 2026
1	2	3	4	5	6	7	8
Total Program bugetare, din care:		I	266.481	5.640.423	843.150	868.445	894.500
		II	1.622.913	4.003.000	843.150	868.445	894.500
Program 1 Programul de accelerare a întreprinderilor mici și mijlocii	2431	I	52.835	7.000	7.350	7.718	8.103
		II	52.835	7.000	7.350	7.718	8.103
Program 2 Îmbunătățirea capacității administrative a MAT	2514		0	2.317.995	123.895	127.612	131.441
			0	2.317.995	123.895	127.612	131.441
Program 2 Programul de promovare a exporturilor	647	I	71.000	149.000	73.500	75.705	77.976
		II	63.000	70.000	73.500	75.705	77.976
Programul 3 Program de marketing și promovare turistică	354	I	9.200	25.740	18.627	19.186	19.762
		II	14.200	17.740	18.627	19.186	19.762
Program 4 Dezvoltarea produselor turistice	355	I	51.415	550.059	107.373	110.594	113.913
		II	99.214	102.260	107.373	110.594	113.913
Program 5 Programul START-up Nation Romania-	1786	I	20.031	2.198.875	418.819	429.365	440.126
		II	40.031	1.096.251	418.819	429.365	440.126
Program 6 Programul național multiannual de microindustrializare	1425	I	0	85.000	36.750	38.588	40.247
		II	0	85.000	36.750	38.588	40.247
Program 7 Programul de dezvoltare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață	518	I	0	74.500	25.725	27.011	28.362
		II	0	74.500	25.725	27.011	28.362
Program 8 Programul național multiannual pentru dezvoltarea antreprenoriatului în rândul femeilor din sectorul întreprinderilor mici și mijlocii	441	I	0	211.624	14.700	15.435	16.207
		II	157.624	211.624	14.700	15.435	16.207
Programul 9 Programul național multiannual pentru susținerea meșteșugului și artizanatului	342	I	947	140	147	154	162
		II	947	140	147	154	162
Program 10 Programul Horeca	2170	I	50.000	0	0	0	0
		II	1.189.009	0	0	0	0
Program 11 Programul pentru organizarea târgului întreprinderilor mici și mijlocii	1426	I	1.000	140	146	153	162
		II	1.000	140	146	153	162
Program 12 Program național multiannual de inființare și dezvoltare de incubatoare tehnologice și de afaceri	338	I	0	5.350	368	386	405
		II	5000	5.350	368	386	405
Program 13 Programul național pentru stimularea creării, dezvoltării și promovării brandurilor sectoriale - Schema de ajutor de minimis pentru operatorii economici în vederea modernizării și dezvoltării stațiilor balneare și balneoclimatice	2290	I	10.000	15.000	15.750	16.538	17.634
		II	0	15.000	15.750	16.538	17.634
Program 14 Programul pentru stimularea înființării și dezvoltării microîntreprinderilor aparținând întreprinzătorilor tineri	926	I	53	0	0	0	0
		II	53	0	0	0	0

Sursa: <https://www.fonduri-structurale.ro/>

Noul Program Educație și Ocupare (PEO) 2021-2027, prin care România are la dispoziție **4,34 miliarde de euro**, din fonduri europene și de la bugetul de stat, în principal pentru proiecte din zona socială, va cuprinde și linii de finanțare pentru **antreprenori debutanți**, dar de data aceasta, pe lângă

granturi, vor putea primi și credite cu componentă de grant, **pentru a-și finanța startup-urile.**

Recent aprobat de Comisia Europeană, PEO 2021-2027 vine să înlocuiască, începând cu anul 2023, vechiul Program Operațional Capital Uman (POCU) 2014-2020, care a finanțat, printre altele, proiecte tip start-up, cum au fost Innotech Student, întreprinderile sociale la sate sau mici afaceri deschise de tineri șomeri (NEETs).

Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE) a scos în dezbatere proiectul său de **Ghid al solicitantului - condiții generale pentru PEO**¹³, care va trasa regulile generale de finanțare în program. Pe lângă acest ghid general, pentru lansarea fiecărei linii de finanțare în parte se vor publica ghiduri specifice ale solicitantului, cu regulile stabilite în particular pentru acele apeluri de proiecte, în completarea ghidului general.

Conform propunerii oficiale de Ghid general, Programul Educație și Ocupare 2021-2027, cu o alocare totală de **4,34 miliarde de euro**, va asigura intervenții ce vor viza:

- îmbunătățirea pieței muncii (modernizarea instituțiilor, valorificarea potențialului tinerilor și creșterea accesului),
- antreprenoriat și economie socială,
- creșterea accesului la educație prin îmbunătățirea participării la învățământul antepreșcolar și preșcolar,
- prevenirea părăsirii timpurii a școlii,
- creșterea accesului/ participării grupurilor dezavantajate la educație și formare profesională,

¹³ <https://mfe.gov.ro/consultare-publica-ghidul-solicitantului-conditii-generale-afere-programului-educatie-si-ocupare-peo-2021-2027/>

- îmbunătățirea calității serviciilor educaționale,
- adaptarea la piața muncii și tehnologii,
- proiecte ce vor sprijini învățământului profesional și tehnic, respectiv procesul de învățare pe tot parcursul vieții.

Noul program este împărțit pe **9 priorități**, din care una se referă direct la **antreprenariat: Prioritatea 4 - Antreprenariat și economie socială**. Aceasta are un singur obiectiv specific: îmbunătățirea accesului la piața muncii și măsuri de activare pentru toate persoanele aflate în căutarea unui loc de muncă, în special pentru tineri, îndeosebi prin implementarea Garanției pentru tineret, pentru șomerii de lungă durată și grupurile defavorizate de pe piața muncii și pentru persoanele inactice, precum și prin promovarea desfășurării de activități independente și a economiei sociale (FSE+).

Aici regăsim *acțiunea 4.a.3. - Sprijin acordat sectorului de economie socială pentru dezvoltare /inovare /scalare/extindere de întreprinderi sociale și întreprinderi sociale de inserție*. Aceasta este singura care prevede un instrument financiar de tip creditare cu o componentă de grant.

În rest, regăsim și în cadrul altor priorități ale PEO 2021-2027 finanțări pentru antreprenariat, dar numai la anumite obiective specifice din cadrul axelor respective:

Prioritatea 3. Creșterea accesului pe piața muncii pentru toți.

Obiectiv Specific ESO4.3 Promovarea unei participări echilibrate din perspectiva genului la piața muncii, condiții de muncă egale și un echilibru mai bun între viața profesională și cea privată, inclusiv prin intermediul accesului

la servicii de îngrijire a copiilor și a persoanelor aflate în întreținere, la prețuri abordabile (FSE+).

Prioritatea 7. Creșterea calității ofertei de educație și formare profesională pentru asigurarea echității sistemului și o mai bună adaptare la dinamica pieței muncii și la provocările inovării și progresului tehnologic.

Obiectiv specific ESO4.5 Îmbunătățirea calității, a caracterului incluziv, a eficacității și a relevanței sistemelor de educație și formare pentru piața muncii, inclusiv prin validarea învățării non-formale și informale, pentru a sprijini dobândirea de competențe-cheie, inclusiv de competențe de antreprenoriat și digitale și prin promovarea introducerii sistemelor de formare duală și a sistemelor de ucenicie (FSE+)

Prioritatea 9. Consolidarea participării populației în procesul de învățare pe tot parcursul vieții pentru facilitarea tranzițiilor și a mobilității.

Obiectivul specific ESO4.7 Promovarea învățării pe tot parcursul vieții, în special a oportunităților flexibile de actualizare a competențelor și de recalificare pentru toți, ținând seama de competențele antreprenoriale și digitale, printr-o mai bună anticipare a schimbării și a cerințelor de noi competențe bazate pe nevoile pieței muncii, precum și prin facilitarea tranzițiilor profesionale și promovarea mobilității profesionale (FSE+).

5. Identificarea oportunităților de afaceri pe plan local și importanța strategiei de dezvoltare locală în atragerea de investiții pe plan local

5.1. Identificarea oportunităților de afaceri pe plan local

Conform Strategiei de Dezvoltare Locală 2014-2020 a Orașului Țândărei, revitalizarea localității poate fi dinamizată de oportunitățile de afaceri apărute și de accesarea resurselor de finanțare nerambursabilă pentru proiecte, impunându-se o „altfel” de abordare a conceptului de dezvoltare locală și adoptarea unor metode ce includ o abordare globală și trecerea la acțiune pe baza unor proiecte convingătoare.

Este evident că pentru a se produce diversificarea activității economice și sociale trebuie sprijinite inițiativele particulare și ale comunității prin care să se asigure noi investiții, asistență tehnică, servicii în afaceri, infrastructură adecvată, educație și dezvoltarea durabilă a localității.

Un specific aparte pentru orașul Țândărei poate fi considerat în acest moment schimbarea totală a manierei de abordare a managementului sectorului public, de la managementul bugetar la managementul pe proiecte, această schimbare fiind definitorie și determinantă pentru managementul strategic comunitar, în condiții de resurse financiare locale insuficiente. Este nevoie de efort și implicare din partea locuitorilor de a se adapta la exigențele și provocările noi și de a adopta metode și practici noi pentru valorificarea oportunităților de afaceri care apar.

Economia județului Ialomița reflectă caracteristica resurselor de care dispune, pe baza producției agricole dezvoltându-se, în special, industria alimentară. Sursa cea mai importantă de venituri din oraș rămâne agricultura. Datorită poziționării sale, din punct de vedere geografic, Orașul Țândărei își menține specificitatea agricolă a întregii zone a Bărăganului.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

Activitățile specifice zonei se desfășoară în sfera: agriculturii, industriei alimentare, materialelor de construcții.

Reducerea gradului de ocupare a populației din microregiune se datorează pe de o parte retragerii multor persoane vârstnice din agricultură, fără ca tinerii să mai preia această activitate, iar pe de altă parte lipsei investițiilor, care să absoarbă forța de muncă mai tânără eliberată de agricultură.

Atât condițiile geografice cât și cele climaterice ale zonei au determinat locuitorii să practice o serie de activități predominant agricole. Activitățile specifice zonei sunt agricultura, pescuitul industria prelucrătoare și artizant. Alte servicii la nivelul teritoriului sunt reprezentate prin salariații din transport și depozitare, în hoteluri și restaurante, precum și cei care lucrează în administrație publică, învățământ, sănătate și asistență socială.

Mediul de afaceri din Orașul Țândărei este reprezentat de un număr de aproximativ 423 agenți economici.

Activitățile de comerț sunt axate în principal pe comercializarea de produse industriale alimentare și nealimentare, comerț general, precum și produse farmaceutice materiale de construcții, instalații sanitare, îngrășăminte agricole, produse textile și confecții. Dintre activitățile locale mai dezvoltate este comerțul practicat în unități de alimentație publică și de comercializare a băuturilor alcoolice.

Comerțul cu alte produse agroalimentare locale este practicat prin anumite centre de achiziții sau în cadrul unor târguri organizate periodic în diverse localități sau în afara microregiunii.

O altă oportunitate de afaceri în Orașul Țândărei este **turismul**. Conceptul de marketing teritorial vine să susțină

ansamblul de preocupări în sectorul dezvoltării durabile prin facilitarea utilizării de resurse în vederea producerii de bunuri și servicii precum și comercializării acestora.

Administrația publică își propune ca direcții de acțiune în acest sector să identifice și să consolideze o “marcă locală” care să poată reprezenta pentru turistul care vizitează localitatea sau pentru investitorul interesat de potențialul local un adevărat punct de reper al Orașului Țândărei comparativ cu celelalte localități.

Construirea acestei mărci locale va porni de la resursele de care dispunem în prezent și va culmina cu promovarea la nivel internațional a orașului noastre prin parteneriate și contacte peste hotare. Aceasta se va realiza prin implementarea de programe de “înfrățire” a orașului cu orașe din alte țări membre ale UE și prin acțiuni specifice.

Prin această nouă oportunitate de afaceri - **turismul local** - se poate promova turismul integrat în care turistul să beneficieze de servicii moderne, dar cu amprenta tradițiilor culinare și culturale locale. Internaționalizarea unei mărci locale depinde în mare măsură de calitatea serviciilor oferite.

Din punct de vedere turistic, regiunea se pretează la dezvoltarea **agroturismului**, a **turismului de agrement** și a **turismului religios**.

Măsuri identificate pentru dezvoltarea economică și a mediului de afaceri în Orașul Țândărei:

Măsura 1. Atragerea investițiilor la nivel local

Proiecte:

- Oferirea de facilități fiscale pentru investiții noi;
- Elaborarea unui plan strategic de atragere a investițiilor;

- Promovarea oportunităților de investiții prin mijloace online (pagina web), offline (ghiduri, broșuri, pliante);

Obiective:

- Creșterea numărului de investitori în orașul Țândărei;
- Creșterea numărului de IMM-uri;
- Creșterea numărului de locuri de muncă;

Responsabili/Posibilitate de parteneriat:

- Consiliul Local Țândărei;
- Consiliul Județean Ialomița;
- Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Ialomița;

Ținte cheie:

- Atragerea de societăți cu participare străină la capital;
- Creșterea numărului de întreprinderi cu cel puțin 25%;
- Creșterea cu 15% a investițiilor brute în economia locală;
- O campanie de promovare a oportunităților de investiții;
- Elaborarea unui plan de atragere a investițiilor;

Valoare estimată: 1.000.000 €

Posibile surse de finanțare:

- Programul Operațional Regional 2014-2020;
- Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice 2014-2020;
- Program Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020
- Programul Operațional Capital Uman 2014-2020;
- Bugetul local;

Măsura 2. *Sprijinirea dezvoltării de microîntreprinderi în domeniul agricol*

Proiecte:

- Consiliere și consultanță pentru fermieri prin centre de informare, consiliere și consultanță pentru accesare de fonduri europene;
- Creșterea performanțelor agriculturii prin extinderea suprafețelor irigate;

- Creșterea performanțelor agriculturii prin utilizarea de soiuri adecvate;
- Îmbunătățirea fondului genetic al animalelor;
- Conservarea și ameliorarea biodiversității;
- Implementarea de programe de formare antreprenorială și perfecționare profesională;
- Promovarea mărcilor locale pe plan național și internațional;
- Promovarea activităților de servicii/mica producție/meșteșuguri la nivel local;

Obiective:

- Creșterea numărului de IMM-uri;
- Diversificarea activităților economice de la nivel local;
- Creșterea numărului de locuri de muncă;

Responsabili/Posibilitate de parteneriat:

- Consiliul Local Țândărei;
- Consiliul Județean Ialomița;
- Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Ialomița;

Tinte cheie:

- Creșterea numărului de întreprinderi cu cel puțin 25%;
- Reducerea numărului de șomeri cu minim 25%;
- Creșterea numărului de investiții realizate prin accesarea fondurilor europene de către mediul de afaceri;

Valoare estimată: 200.000 €

Posibile surse de finanțare:

- Programul Operațional Regional 2014-2020;
- Programul Operațional Sectorial Creșterea Competitivității Economice 2014-2020;
- Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020;
- Programul Operațional Capital Uman 2014-2020;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- Bugetul local;

Măsura 3. Dezvoltarea sectorului agricol

Proiecte:

- Dezvoltarea infrastructurii de acces spre exploatațile Agricole;
- Înființarea unui siloz agricol/centru de depozitare a produselor Agricole;
- Organizarea de piețe/târguri agroalimentare pentru producători de tip en-gros;
- Organizarea periodică de târguri de produse agroalimentare ecologice;
- Sprijinirea agricultorilor, a silvicultorilor, a crescătorilor de animale, a tinerilor fermieri;

Obiective:

- Valorificarea superioară a potențialului agricol existent

Responsabili/Posibilitate de parteneriat:

- Consiliul Local Țândărei;
- Consiliul Județean Ialomița;
- Direcția pentru Agricultură a Județului Ialomița;
- Camera Agricolă Județeană;

Tinte cheie:

- Creșterea producției agricole vegetale și animale cu 15%;
- Creșterea suprafeței terenurilor Agricole valorificate cu minim 10%;
- Creșterea cifrei de afaceri a producătorilor agricoli locali cu minim 30%;
- 1 siloz agricol/centru de depozitare a produselor Agricole;
- Înființarea/reabilitarea a minim 5 km de drumuri de exploatare agricolă;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Valoare estimată: 2.500.000 €

Posibile surse de finanțare:

- Programul Operațional Regional 2014-2020;
- Programul Național de Dezvoltare Locală 2014-2020;
- Bugetul local;

Măsura 4. Îmbunătățirea colaborării dintre mediul de afaceri și autoritățile publice locale

Proiecte:

- Organizarea de consultări publice periodice între autoritățile locale și mediul de afaceri;
- Promovarea parteneriatelor de tip public-privat;
- Facilitarea accesului la utilități pentru întreprinderi;
- Creșterea vizibilității produselor și serviciilor locale, precum și a oportunităților pentru dezvoltarea de afaceri.

Obiective:

- Creșterea numărului de parteneriate de tip public-privat

Responsabili/Posibilitate de parteneriat:

- Consiliul Local Țândărei;
- Mediul de afaceri local;
- Camera de Comerț, Industrie și Agricultură Ialomița;

Ținte cheie:

- Minim două consultări publice ale mediului de afaceri local anuale;
- Creșterea cu minim 10% a numărului de parteneriate de tip public-privat dintre Primăria Țândărei și mediul de afaceri

Valoare estimată: 10.000 €

Posibile surse de finanțare:

- Bugetul local;
- Programul Operațional Regional 2014-2020;

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- Programul Operațional Competitivitate 2014-2020
- Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020;
- Programul Operațional Capital Uman 2014-2020;

În concluzie, conform Strategiei de Dezvoltare Locală 2014-2020 a Orașului Țândărei, în vederea dezvoltării economice și a mediului de afaceri, proiectele care se doresc să se implementeze la nivelul localității sunt următoarele:

- ✓ Oferirea de facilități fiscale pentru investiții noi, în condițiile legislative în vigoare;
- ✓ Elaborarea unui plan strategic de atragere a investițiilor;
- ✓ Promovarea oportunităților de investiții prin intermediul mijloacelor online (pagina web) și offline (ghid al investitorului, broșuri, pliante, etc.);
- ✓ Organizarea de campanii de informare pentru accesare de fonduri europene;
- ✓ Implementarea de programe de formare antreprenorială și perfecționare profesională;
- ✓ Promovarea mărcilor locale pe plan național și internațional;
- ✓ Promovarea activităților de servicii/mică producție/meșteșuguri la nivel local;
- ✓ Dezvoltarea infrastructurii de acces spre exploatațile Agricole;
- ✓ Înființarea unui siloz agricol/centru de depozitare a produselor Agricole;
- ✓ Organizarea de piețe/târguri agroalimentare pentru producători, de tip en-gros;
- ✓ Organizarea periodică de târguri de produse agroalimentare ecologice;
- ✓ Sprijinirea agricultorilor, a silvicultorilor, a crescătorilor de animale, a tinerilor fermieri;

- ✓ Organizarea de consultări publice periodice între autoritățile locale și mediul de afaceri;
- ✓ Promovarea parteneriatelor de tip public-privat;

Potrivit Strategiei de Dezvoltare Locală 2014-2020 a Orașului Țândărei, viața economică a localității trebuie revigorată și dezvoltată în toate domeniile sale: agricultură, zootehnie, industrie, comerț.

Primăria Orașului Țândărei împreună cu Consiliul Local își propun să identifice pârgurile de acțiune pentru stimularea revitalizării vieții economice a orașului, factorul cu cele mai mari efecte benefice asupra vieții comunității.

Demararea de noi afaceri, identificarea sau dezvoltarea celor existente vor avea ca efecte imediate crearea de noi locuri de muncă, creșterea veniturilor pentru localnici și pentru bugetul local. Existența unui bun mediu de afaceri va determina creșterea de ansamblu a economiei locale.

5.2. Importanța Strategiei de dezvoltare locală în atragerea de investiții pe plan local

Strategia de Dezvoltare Locală reprezintă unul dintre principalele instrumente aflate la dispoziția administrațiilor publice locale pentru a coordona resursele existente și viitoare pentru a-și putea atinge viziunea și obiectivele strategice și pentru a atrage investiții.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

Obiectivul principal al unei Strategii de Dezvoltare Locală este îmbunătățirea calității vieții, atragerea investitorilor și crearea locurilor de muncă.

Strategia de dezvoltare economico-socială își propune să valorifice potențialul, oportunitățile și disponibilitățile reale pentru dezvoltare, inclusiv crearea unui mediu de afaceri stimulat și competitiv, menit a atrage investiții private importante atât din țară cât și din străinătate.

Obiectivul general al Strategiei de dezvoltare locală a Orașului Țândărei 2014-2020 este corelarea cu „Strategia Europa 2020”.

Cele trei priorități stabilite în cadrul acestei Strategii sunt:

- Creștere inteligentă;
- Creștere durabilă;
- Creștere favorabilă incluziunii sociale.

Strategia de Dezvoltare Locală a Orașului Țândărei pentru perioada 2014 - 2020 va avea o viziune comună cu cele 11 obiective ale Cadrelui Strategic de Dezvoltare al României și cele 5 linii directoare ale obiectivelor strategice majore ale Cadrelui Strategic de Dezvoltare Teritorială.

Viața economică a Unității Administrative Teritoriale a Orașului Țândărei, trebuie revigorată și dezvoltată în toate domeniile sale: agricultura, zootehnie, dezvoltare urbană, mediu, economie, turism, educație, cultură, resurse umane - piața muncii, sănătate și asistență socială, administrație publică locală.

Aceste investiții sunt foarte importante pentru revitalizarea vieții economice a orașului care trebuie să fie prioritatea

UNIUNEA EUROPEANĂ

numărul unu, deoarece produce cele mai mari efecte benefice.

Infrastructura necesită îmbunătățire continuă, de aceea investițiile trebuie făcute după anumite criterii economice astfel încât să producă beneficii:

- ✓ siguranța și securitatea locuitorilor orașului împotriva calamităților;
- ✓ raportul valoarea investiției/ efecte economico-financiare produse;
- ✓ raportul valoarea investiției/numărul beneficiarilor.

Conceptul strategic de dezvoltare se traduce astfel printr-o dezvoltare economică datorată poziției geostrategice a orașului, determinată de atragerea de firme/activități economice/investiții.

6. Surse de finanțare din fonduri europene în perioada 2021-2027 pentru tinerele familii de antreprenori

Microîntreprinderile și firmele mici și mijlocii (IMM) din cele 7 județe ale Regiunii Sud-Muntenia vor putea accesa, începând cu anul 2023, finanțări totale de peste 300 de milioane de euro, prin cel puțin 8 apeluri de proiecte care vor fi lansate

în cadrul Programului Regional Sud-Muntenia 2021-2027, pe fonduri europene și de la buget.

Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) Sud Muntenia și-a publicat recent calendarul orientativ, revizuit, al apelurilor de proiecte din Programului Regional pentru județele sale: Argeș, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Ialomița, Prahova și Teleorman.

Pentru **antreprenorii și tinerele familii de antreprenori** din cele 7 județe pot fi identificate 8 linii de fonduri, în valoare totală de peste 300 milioane euro:

1. Intensificarea creșterii durabile și a competitivității microîntreprinderilor și întreprinderi mici din regiunea Sud-Muntenia.

Buget alocat: 47.058.823 euro. Beneficiari eligibili: Microîntreprinderi și întreprinderi mici. Ghidul solicitantului s-a publicat în consultare în februarie 2023, apelul de proiecte urmând să se deschidă în aprilie 2023 și să se închidă în septembrie 2023. Potrivit ghidului propus, se vor acorda ajutoare de minimis de câte 50.000-200.000 EUR.

2. Intensificarea creșterii durabile și a competitivității microîntreprinderilor, întreprinderilor mici și întreprinderilor mijlocii din regiunea Sud-Muntenia.

Buget alocat: 144.000.000 euro. Beneficiari eligibili: întreprinderi mici și mijlocii. Ghidul solicitantului s-a publicat în consultare în februarie 2023, apelul de proiecte urmând să se deschidă în aprilie 2023 și să se închidă în septembrie 2023. Potrivit ghidului propus, se vor acorda ajutoare de câte 300.000-3 milioane euro.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

3. **Sprijinirea investițiilor în activități de cercetare - inovare în microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii pentru creșterea nivelului de maturitate tehnologică în domeniile de specializare inteligentă.**
Buget alocat: 30.705.882 euro. Beneficiari eligibili: microîntreprinderi, întreprinderi mici și mijlocii, parteneriate între IMM și întreprinderi mari. Ghidul solicitantului urmează să se publice în consultare în iulie 2023, iar apelul de proiecte este preconizat să se deschidă în septembrie 2023 și să se încheie în februarie 2024.
4. **Dezvoltarea competențelor în domeniile de specializare inteligentă tranziție industrială și antreprenoriat.**
Buget alocat: 5.882.352 euro. Beneficiari eligibili: IMM, Organizații de cercetare (inclusiv universități de stat), Autorități publice locale, ADR Sud Muntenia. Ghidul solicitantului urmează să se publice în consultare în iulie 2023, iar apelul de proiecte este preconizat să se deschidă în septembrie 2023 și să se încheie în februarie 2024.
5. **Dezvoltarea capacităților de cercetare - inovare a organizațiilor publice de cercetare, a mediului de afaceri și a autorităților și instituțiilor publice locale/centrale în vederea ridicării nivelului de maturitate tehnologică a proiectelor sau a validării viabilității comerciale a rezultatelor cercetării.**
Buget alocat: 42.352.941 euro. Beneficiari eligibili: Parteneriate între organizații publice de cercetare, autorități publice locale și întreprinderi mici și mijlocii sau Parteneriate între organizații publice de cercetare și întreprinderi mici și mijlocii. Ghidul solicitantului urmează să se publice în consultare în august 2023, iar apelul de proiecte este preconizat să se deschidă în octombrie 2023 și să se încheie în martie 2024.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

- 6. Dezvoltarea și creșterea capacităților de cercetare și inovare și adoptarea tehnologiilor avansate prin sprijinirea transferului tehnologic în beneficiul IMM-urilor.** Dezvoltarea capacităților de cercetare - dezvoltare - inovare a organizațiilor publice de cercetare, a mediului de afaceri și a autorităților și instituțiilor publice locale/centrale în vederea ridicării nivelului de maturitate tehnologică a proiectelor sau a validării viabilității comerciale a rezultatelor cercetării.
Buget alocat: 7.058.823 euro. Beneficiari eligibili: Entități de transfer tehnologic. Ghidul solicitantului urmează să se publice în consultare în octombrie 2023, iar apelul de proiecte este preconizat să se deschidă în decembrie 2023 și să se încheie în mai 2024.
- 7. Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității prin sprijinirea incubatoarelor de afaceri și a parcurilor industriale.** Buget alocat: 23.529.411 euro. Beneficiari eligibili: Fondator incubator, Parteneriate fondatori incubatoare, Parcuri industriale. Ghidul solicitantului urmează să se publice în consultare în noiembrie 2023, iar apelul de proiecte este preconizat să se deschidă în ianuarie 2024 și să se încheie în iunie 2024.
- 8. Intensificarea creșterii sustenabile și creșterea competitivității IMM-urilor și crearea de locuri de muncă în cadrul IMM-urilor, inclusiv prin investiții productive.** Buget alocat: 5.882.352 euro. Solicitantul care va depune proiect va fi clusterul/organizația de cluster, IMM, Organizații de cercetare, Autorități publice locale, ADR. Ghidul solicitantului urmează să se publice în consultare în noiembrie 2023, iar apelul de proiecte este preconizat să se deschidă în ianuarie 2024 și să se încheie în iunie 2024.

Tinerii fermieri vor avea la dispoziție peste 1 miliard de euro pentru investiții, printr-o serie de linii de finanțare din fonduri europene, care urmează să se lanseze în anul 2023, printre care cele dedicate **tinerilor fermieri antreprenori și fermelor mici**. Calendarul estimativ de lansare a sesiunilor de depunere a cererilor de finanțare aferente intervențiilor din Planul Strategic PAC 2023-2027 în anul 2023 prevede:

1. Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri - perioadă estimativă de lansare a sesiunii de depunere a cererilor de finanțare: Iunie 2023. Buget: 250.691.764 euro.
2. Investiții în sectorul zootehnic: Iulie 2023, buget de 224.610.728 euro.
3. Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole: Iulie 2023, buget de 210.300.000 euro.
4. Investiții în exploatațile pomicole: August 2023, buget de 151.383.527 euro.
5. Achiziții de utilaje agricole pentru sectorul vegetal: Octombrie 2023, buget de 100.000.000 euro.
6. Investiții în ferme mici: Noiembrie 2023, buget de 108.000.000 euro.
7. Investiții în sectorul legume și/sau cartofi: Noiembrie 2023, buget de 151.383.529 euro.

7. Dezvoltare durabilă - importanța protecției mediului și dezvoltării durabile, problemele de mediu și tema schimbărilor climatice

7.1. Dezvoltarea durabilă la nivelul UE

Comisia Europeană își menține angajamentul față de Agenda 2030 pentru **dezvoltare durabilă**. Implementarea deplină a

Agendei 2030 a Organizației Națiunilor Unite este esențială pentru a consolida reziliența și pentru a pregăti lumea să facă față șocurilor viitoare, pe fondul trecerii către dubla tranziție (verde și digitală). Toate cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) sunt descrise de mai jos:

Figura nr.5 - Obiectivele de dezvoltare durabilă la nivelul UE

Sursa imaginii: Comisia Europeană - Dezvoltarea durabilă

Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă¹⁴ și cele 17 obiective pentru dezvoltare durabilă (ODD) au fost adoptate la Adunarea Generală ONU în septembrie 2015. Aceste obiective au dat un nou impuls eforturilor globale pentru realizarea dezvoltării durabile. Alături de statele membre și respectând principiul subsidiarității UE s-a angajat să devină lider în

¹⁴ Declarație comună a Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului, a Parlamentului European și a Comisiei Europene (2017/C 210/01)

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

punerea în aplicare a Agendei 2030 și implicit, a celor 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă.

Bazată pe obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD), Agenda 2030 constituie un cadru politic favorabil, schimbării pentru eradicarea sărăciei și realizarea dezvoltării durabile la nivel mondial. Aceasta asigură un echilibru între dimensiunile economică, socială și de mediu ale dezvoltării durabile, include aspectele esențiale ale guvernantei și ale societăților pașnice și favorabile incluziunii și recunoaște interconexiunile esențiale dintre obiectivele și țintele sale. Aceasta trebuie pusă în aplicare integral, nu selectiv. Agenda 2030 are obiectivul de a nu lăsa pe nimeni în urmă și urmărește să ajungă în primul rând la cei mai afectați.

Strategia globală a UE prezintă o viziune pentru implicarea UE în lume, printr-o serie de politici. Aceasta subliniază rolul important al Agendei 2030, care are potențialul de a declanșa transformarea necesară pentru susținerea valorilor UE și obiectivelor acțiunii externe a acesteia. ODD vor constitui o dimensiune transversală a tuturor eforturilor de punere în aplicare a strategiei globale a UE. Prezentul consens va contribui la realizarea priorităților acțiunii externe a UE, inclusiv prin acordarea de sprijin pentru reziliență la toate nivelurile.

Obiectivul principal al politicii UE în domeniul dezvoltării, astfel cum se prevede la articolul 208 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, este reducerea și pe termen lung, eradicarea sărăciei. UE și statele sale membre vor aplica principiul coerenței politicilor în favoarea dezvoltării (CPD) și vor ține seama de obiectivele cooperării pentru dezvoltare în toate politicile externe și interne pe care le pun în aplicare și care sunt susceptibile de a afecta țările în curs de dezvoltare.

CPD reprezintă o parte esențială a contribuției UE la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă.

7.2. Dezvoltarea durabilă în România

România are nevoie de o schimbare a paradigmei prezente de dezvoltare pentru a face față provocărilor secolului XXI. Trăim o perioadă marcată de procesul de globalizare, de accentuare a inegalităților și de agravare a problemelor de mediu. Dezvoltarea durabilă este soluția.

România, în calitate de stat membru al ONU și UE, și-a exprimat adevărată adeziunea la cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) ale Agendei 2030, adoptată prin Rezoluția Adunării Generale a ONU A/RES/70/1, în cadrul Summit-ului ONU pentru Dezvoltare Durabilă din septembrie 2015. Concluziile Consiliului UE, adoptate în data de 20 iunie 2017, „Un viitor durabil al Europei: răspunsul UE la Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă” reprezintă documentul politic asumat de statele membre ale UE privind implementarea Agendei 2030 pentru Dezvoltare Durabilă¹⁵.

Prin această strategie, România își stabilește cadrul național pentru susținerea Agendei 2030 și implementarea a 17 ODD.

Strategia susține dezvoltarea României pe trei piloni principali, respectiv economic, social și de mediu. Strategia este orientată către cetățean și se concentrează pe inovație, optimism, reziliență și încrederea că statul servește nevoile fiecărui cetățean, într-un mod echitabil, eficient și într-un mediu curat, în mod echilibrat și integrat.

Figura nr.6 - Obiectivele pentru Dezvoltarea Durabilă ale României

¹⁵ Strategia națională pentru dezvoltarea durabilă a României 2030

OBIECTIVELE
PENTRU DEZVOLTARE
DURABILĂ

Sursa: Strategia Națională pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030

7.3. Dezvoltare durabilă - importanța “protecției mediului”

În sensul dezvoltării durabile, „protecția mediului” vizează:

- a) controlul și reducerea poluării aerului, apei și solului;
- b) protecția resurselor naturale;
- c) gestionarea deșeurilor, inclusiv a deșeurilor periculoase.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Abordarea conceptului dezvoltare durabilă implică acceptarea caracterului limitat al resurselor naturale (menționat în rapoartele Clubului de la Roma și Raportul Bruthland) și conservarea lor. În conformitate cu principiile enunțate la Summit-ul Pământului de la Rio în 1992, omul este plasat în centrul dezvoltării durabile, cu dreptul la o viață sănătoasă în armonie cu natura.

Dezvoltarea durabilă privită prin prisma relației economie-mediu nu înseamnă cantitate, ci calitate, se urmărește impunerea și respectarea standardelor de mediu, înlăturarea risipei, a impactului nedorit ale activităților asupra mediului, gestionarea deșeurilor, creșterea productivității, reducerea emisiilor de pulberi în suspensie și a gazelor cu efect de seră, reîmpăduririle, trecerea la agricultura durabilă.

Sănătatea oamenilor, asigurarea hranei, implicit aportul forței de muncă contribuie la creșterea economică și sunt conditionate de păstrarea mediului nepoluat, a biodiversității.

Mediul înconjurător este casa noastră, este izvorul de unde obținem resursele necesare creșterii și dezvoltării durabile. Împreună - simpli cetățeni sau agenți economici - trebuie să ne implicăm în acțiuni de protecția mediului. Eliminând pe cât posibil acțiunile dăunătoare mediului, contribuim la propria noastră sănătate și dezvoltare.

7.4. Adaptarea la efectele schimbărilor climatice

Adaptarea la efectele schimbărilor climatice este capacitatea sistemelor naturale de a reacționa la efectele schimbărilor climatice, inclusiv la variabilitatea climei și evenimentele meteorologice extreme. Scopul adaptării este de a reduce pagubele potențiale, de a beneficia de oportunități și de a

reacționa adecvat la consecințele schimbărilor climatice, având în vedere faptul că societatea și ecosistemele resimt efectul individual și cumulativ al tuturor acestor componente.

Adaptarea la efectele schimbărilor climatice este un proces complex, datorită faptului că gravitatea efectelor variază de la o regiune la alta, în funcție de expunere, vulnerabilitatea fizică, gradul de dezvoltare socio-economică, capacitatea naturală și umană de adaptare, serviciile de sănătate și mecanismele de monitorizare a dezastrelor.

Provocarea pentru adaptare constă în creșterea rezistenței sistemelor economice și ecologice și reducerea vulnerabilității lor la efectele schimbărilor climatice. Totodată, măsurile adoptate în domeniul adaptării la efectele schimbărilor climatice vor asigura un beneficiu maxim al efectelor pozitive pe care le generează procesul de încălzire globală.

Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor¹⁶ pune la dispoziția publicului prima versiune a Strategiei Naționale privind Adaptarea la Schimbările Climatice pentru perioada 2022-2030 cu perspectiva anului 2050 (SNASC) și a Planului Național de Acțiune pentru implementarea Strategiei Naționale privind Adaptarea la Schimbările Climatice (PNASC).

8. Egalitatea de șanse, nediscriminarea și egalitatea de gen

8.1. Promovarea egalității de șanse între femei și bărbați

¹⁶ http://www.mmediu.ro/app/webroot/uploads/files/SNASC_SEA_2022.pdf

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

Egalitatea între femei și bărbați reprezintă un drept fundamental, o valoare comună a Uniunii Europene și o condiție necesară pentru îndeplinirea obiectivelor de creștere, ocupare a forței de muncă și coeziune socială la nivelul UE. Aceste aspecte vizează accesul la ocuparea forței de muncă, egalitatea salarială, protecția maternității, concediul parental, de asigurări sociale și profesionale, securitatea socială, sarcina probei în cazurile de discriminare și de auto-ocupare a forței de muncă.

Participarea echilibrată pe piața muncii atât a femeilor, cât și a bărbaților - în termeni de ocupare, salarizare, promovare și participare la formare continuă - este strâns legată de contextual familial. Din aceste considerente reiese necesitatea punerii în aplicare a unor politici coerente care să stimuleze acest proces al concilierii vieții profesionale cu cea familială și cea privată.

Abordarea acestei problematici trebuie să ia în considerare nu numai dimensiunea economică, dar și cea socio-culturală în cadrul căreia sunt perpetuate stereotipuri de gen care, cel mai adesea, conduc la o repartizare inegală a puterii economice și politice în societate și la o limitare a accesului femeilor în diferite sfere ale vieții sociale, spre exemplu, în anumite arii profesionale considerate a fi "natural masculine".

Accesul la resursele materiale și financiare, la educație, pe piața muncii și la decizie este strâns legat între acestea și se influențează reciproc, traducând implicit gradul de democratizare a distribuirii puterii între femei și bărbați, la un moment dat.

Conform Regulamentului nr. 1303/2013, Comisia Europeană asigură luarea în considerare și promovarea egalității dintre bărbați și femei și a integrării perspectivei egalității de gen

pe toată durata pregătirii și implementării programelor, inclusiv în ceea ce privește monitorizarea, raportarea și evaluarea.

Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Femei și Bărbați (ANES) reprezintă instituția care asigură promovarea principiului egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice.

Legislația românească ajută la o mai bună înțelegere a conceptului de Egalitate de Gen. Conform Legii nr. 202/2002 privind egalitatea de șanse și de tratament între femei și bărbați, prin egalitate de șanse și de tratament între femei și bărbați se înțelege *“luarea în considerare a capacităților, nevoilor și aspirațiilor diferite ale persoanelor de sex masculin și, respectiv, feminin și tratamentul egal al acestora.”*

Promovarea și respectarea egalității de șanse va contribui la transformarea culturii organizaționale și va reprezenta un prim pas către o transformare structurală a societății românești pentru a oferi șanse egale de afirmare tuturor cetățenilor, indiferent de gen, etnie, statut economic și social, dizabilitate, orientare sexuală, etc.

8.2. Egalitatea de gen

Egalitatea de gen reprezintă una dintre valorile fundamentale ale Uniunii Europene (UE), fapt consfințit prin art. 2 și art. 3 alin. (3) din Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE), care stipulează că egalitatea de gen reprezintă un principiu constitutiv al UE. Acest principiu este integrat în tratatele constitutive ale CEE/UE încă de la momentul înființării prin

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Instrumente Structurale
2014-2020

Tratatul de la Roma (1957), prin introducerea, art. 153 care viza plata egală pentru muncă de valoare egală.

Egalitatea de gen se referă la egalitatea dintre femei și bărbați în ceea ce privește drepturile, tratamentul, responsabilitățile, oportunitățile și realizările economice și sociale ale acestora. Există egalitate de gen atunci când bărbații și femeile au aceleași drepturi, responsabilități și oportunități în toate sectoarele societății și atunci când diferitele interese, nevoi și priorități ale bărbaților și femeilor sunt evaluate în mod egal.

Strategia Egalității de Gen (2020-2025) elaborată de Comisia Europeană precizează faptul că existența unui cadru strategic național privind egalitatea de șanse și tratament reprezintă condiție favorizantă în vederea accesării fondurilor europene. În prezenta Strategie sunt integrate principalele priorități identificate de către CE în domeniul egalității de gen: piața muncii, echilibrul muncă-viață privată și îngrijirea copiilor.

România avansează lent spre egalitatea de gen, comparativ cu alte state ale Uniunii Europene și se clasează pe penultimul loc în UE, în ceea ce privește indicele egalității de gen. Cel mai recent raport al Institutului European pentru Egalitatea de Gen subliniază necesitatea eforturilor continue pentru promovarea egalității de gen în România, în special în domenii precum salarizarea, procese decizionale, servicii de sănătate.

8.3. Nediscriminarea

În *“Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene”* la art.21 - „Nediscriminarea” se precizează:

„(1) Se interzice discriminarea de orice fel, bazată pe motive precum sexul, rasa, culoarea, originea etnică sau socială, caracteristicile genetice, limba, religia sau convingerile, opiniile politice sau de orice altă natură, apartenența la o

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

minoritate națională, averea, nașterea, un handicap, vârsta sau orientarea sexuală.

(2) În domeniul de aplicare a tratatelor și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale ale acestora, se interzice orice discriminare pe motiv de cetățenie.”

Conform art.2, alin.1 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare - prin **discriminare** se înțelege „*orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice*”.

În anul 2000, Uniunea Europeană (UE) a adoptat două directive (Directiva 2000/43/CE și Directiva 2000/78/CE) care interzic discriminarea directă și indirectă pe motive de rasă sau origine etnică, religie, convingeri, handicap, vârstă și orientare sexuală. Aceste directive conțin definiții cu privire la discriminarea directă și indirectă precum și hărțuirea.

Este important de menționat că practicile discriminatorii pot îmbrăca două forme:

- *discriminarea directă*, o formă mai gravă și dăunătoare decât cea indirectă, dar, în același timp, mai rară și ușor de identificat, survine atunci când o persoană beneficiază de un tratament diferențiat, mai puțin favorabil, decât alte persoane care au fost, sunt sau ar putea fi într-o situație

similară, în baza unor criterii legate de gen, vârstă, naționalitate, rasă, caracteristici sau convingeri personale;

- *discriminarea indirectă*, mai frecventă, însă dificil de identificat și combătut, survine atunci când o practică, o prevedere sau un criteriu care aparent se aplică tuturor persoanelor în egală măsură, generează efecte care defavorizează în mod nejustificat anumite persoane în raport altele aflate într-o situație comparabilă, în baza unor criterii legate de gen, vârstă, naționalitate, rasă, caracteristici sau convingeri personale.

Hărțuirea reprezintă orice comportament pe criteriu de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, apartenență la o categorie defavorizată, vârstă, handicap, statut de refugiat ori azilant sau orice alt criteriu, care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.

9. Bibliografie

1. Planul de Dezvoltare Regională al Regiunii Sud-Muntenia 2021-2027
2. Programul Operațional Regional Sud-Muntenia pentru perioada 2021-2027

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

3. Planul Național de Cercetare Dezvoltare Inovare 2022-2027
4. Strategia de Dezvoltare a Județului Ialomița 2021-2027
5. Strategia Națională Pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030
6. Strategia de Dezvoltare Locală 2014-2020 Orașul Țândărei, Județul Ialomița
7. Declarație comună a Consiliului și a reprezentanților guvernelor statelor membre reuniți în cadrul Consiliului, a Parlamentului European și a Comisiei Europene (2017/C 210/01)
8. Strategia Națională privind Adaptarea la Schimbările Climatice pentru perioada 2022-2030 cu perspectiva anului 2050 (SNASC) și a Planului Național de Acțiune pentru implementarea Strategiei Naționale privind Adaptarea la Schimbările Climatice (PNASC)
9. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT>
10. Planul de acțiune „Antreprenoriat 2020”, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-2013-0512_RO.pdf
11. Rezoluția Parlamentului European referitoare la promovarea antreprenoriatului în rândul tinerilor, https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2015-0292_RO.html

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

Instrumente Structurale
2014-2020

12. Test pentru evaluarea competențelor antreprenoriale, <http://cdn.think-business.ro/wp-content/uploads/Test-pentru-evaluarea-competentelor-antreprenoriale.pdf>
13. Indicele economiei și societății digitale (DESI) 2022 România, https://ec.europa.eu/DESI_2022_Romania_ro
14. Ghidul Fondurilor Europene 2021-2027
15. Fonduri structurale, <https://www.fonduri-structurale.ro>
16. Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene, <https://mfe.gov.ro/>
17. Ministerul Antreprenoriatului și Turismului, <https://turism.gov.ro/web/>
18. Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) Sud Muntenia, <https://www.adrmuntenia.ro/>
19. Cererea de Finanțare, proiect ID 151511
20. DEX online, Wikipedia.

TITLUL PROIECTULUI: ”Implicarea Asociației SOCIAL ALERT în creșterea mcapacității a 10 ONG-uri și parteneri sociali în domeniul dezvoltării antreprenoriale a familiilor tinere, prin implicarea inovativă a acestora în formularea și dezvoltarea locală la nivelul Orașului Țândărei din Județul Ialomița”

UNIUNEA EUROPEANĂ

COD PROIECT 151511

BENEFICIARUL PROIECTULUI:

Asociația SOCIAL ALERT

DATA: Noiembrie 2022

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul
Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020

*Conținutul acestui material nu reprezintă în mod
obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a
Guvernului României*

Material distribuit gratuit

